

сација како је напред речено треба дозволити свим овлаштеним лицима, која имају општа овлаштења за геодетско-геометарске радове.

Приликом издавања комасационих техничких радова, треба строго применити Закон о државном рачуноводству на сва лица, која приступе тој лицитацији, јер ће само на тај начин сељак постићи повољну цену за комасационе радове и кауцијом ће бити осигуран, да ће му предузимач савесно и на време према склопљеном уговору све радове довршити и елаборат предати Среском суду за грунтовну provedбу. Сваки интересент, т. ј. овлаштено лице за комасационе радове, који жели да обавља комасацију у којој општини треба прописно да положи 10% кауције за те радове на општинској благајни или благајни Државне Хипотекарне Банке најкасније до 10 сати пре подне онога дана, када ће се лицитација одржати. Та се кауција не сме предузимачу вратити све дотле, док му надзорна комасациона власт, Срески или Окружнисуд не прими цео комасациони елаборат, а тек када се цео елаборат проведе кроз земљ. књиге, има кауција у целости да му се поврати.

Сада је таква пракса, да предузимач не полаже за те радове нигде никакву кауцију, па се зато предузимач и не жури, да те радове брзо доврши и да их преда суду на грунтовну provedбу. Предузимач на тај начин ради те радове са новцем сељака, па се зато довршење тих радова одуговлачи у недоглед.

Овде су у кратким потезима назначене невоље наших сељака, које му чини садашњи комасациони поступак обављан у вези са привилегованим комасационим вештацима.

Уверени смо, да ће меродавни као пријатељи села, сељака и демократије, све сељаке једном заувек решити свих ових мука, доношењем једне нове и слободоумније Уредбе о обављању радова на комасацији земљишта.

Спектатор

ИЗ ИСТОРИЈЕ МЕТРОЛОГИЈЕ

Ма да су све поједине гране примењене Геодезије повезане једна са другом тако, да је сваки напредак у једној изазивао одређени одјек у осталим и давао потстрек за њихово даље развијање, ипак је, при историјском прегледу по обиму огромне материје, целисходније, лакше и прегледније проучавати га у границама условно одвојених појединих њених области.

Једна од важнијих научних примењених области, чији развитак јако утиче на напредак примењене Геодезије, је онај огранак физике, који се зове *Метрологија*, другим речима, наука о мерама. Ова наука обухвата мере свих врста за све природне величине, које се могу мерити за практичне циљеве. То су мере дужина, углова, површине, запремине, (геометријске мере), мере гравиметријских, сејсмолошких, електричних, хидравличких и многих дру-

гих величина (физичке, механичке, геолошке итд. мере). Најважније од осталих су мере дужине, јер док дужине допуштају у већини случајева непосредно мерење, остале величине са малим изузецима, мере се посредно и то највише помоћу сразмерних одсецака дужине: — дужина термометарског стубића живе или неке друге течности при одређивању температуре, величина лука шкале, подељене на једнаке делове при одређивању величине угла (лимбус), протеклог времена (сатни циферблат), атмосферског притиска (шкала анероида, висина стуба живе барометра), јачине електрицитета (шкала амперметра) итд.

Пошто се непосредним мерењем дужина највише занима Геодезија и то почевши од најмањих њених делова до највећих, то и метрологија, чији главни део основе сачињавају мере дужине, спада колико у област физике, толико и у област Геодезије и њена историја највише је везана са историјом примењене Геодезије.

Чак прво постављање оних питања која су ушла у област проучавања метрологије потекло је од стране геодета, за које је нестабилност основне јединице дужине, различитих у различитим чак и у суседним државама, стварало пуно тешкоћа при мерењу основица тријангулационих мрежа и нарочито при везивању мрежа суседних држава.

Да би се обезбедила стабилност величине мере изабране за основну јединицу дужине, људи су тежили да за ову узму неку природну величину, која по њиховом мишљењу остаје непроменљива у току времена, ма како дуго оно није трајало.

Наравно, појам о непроменљивости појединих величина мењао се је у вези са напредком човечанске културе и цивилизације као и са ширим и дубљим проучавањем природних појава.

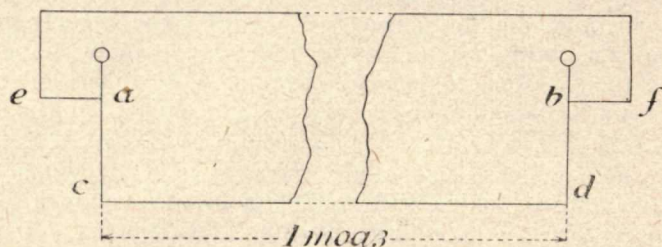
Први, који је предложио једну од оваквих величина за јединицу мере дужине, био је абот *Мутон*. Он је 1670 г. изабрао дужину лука у земаљском пресеку са равни пролазећом кроз земаљску осовину, а која одговара углу при центру земље од 1'. Ову јединицу он је назвао *Геометријском миљом*; један десетхиљадити део геометријске миље носио је име *виргула*.

Ма да није овај предлог био остварен, ипак идеја да се јединица дужине изведе од величина земаљских димензија, наиме да се за ову узме дужина одређеног лука равног пресека земље кроз њену осовину окретања, била је усвојена од стране геодета и астронома и како је познато, остварена за време француске револуције од 1789 до 1799 г.

Дотле се је покушавало решити други важан проблем метрологије; конструисање непроменљивог *еталона* мере дужине под којим се разуме физичко остварање изабрате јединице мере.

Први *еталон* јединице дужине по времену био је тако звани *перуански тоаз*. Израђен је у Паризу 1735 г., у облику пловнатог гвозденог лењира, на чијем су крајевима били зарези, који су ишли до средине лењира и били су управни на правац његовог краја. Отстојање између спољашњих равни зареза које су паралелне једна другој, узимано је за дужину перуанског тоаза (сл. 1).

Ова форма еталона перуанског тоаза створила је тиме да је дужина, коју је он морао остварити и која се звала *француски шоаз*, била реализована помоћу две шипке на крајевима гвоздене полуге, зазидане 1670 г. у зид куле замка Гран Шателе на острву Сите у Паризу. Шипке су имале облик паралелопипеда, чије су унутрашње равни, супротне једна другој, биле паралелне и њихово отстојање се узимало као француски тоаз. Перуански тоаз био је израђен тако, да су његове паралелне равни ab и cd тачно улазиле између шипака у зиду Гран Шателе.

Сл. 1

Перуански тоаз био је израђен у два примерка и служио је дуго време као једина јединица мере дужина са којом су упоређивали дужине базисних прибора намењених за мерење основица тријангулационих мрежа. Помоћу перуанског тоаза била су израђена неколико еталона и то: крајем осамнајестог столећа за мерење меридиановог лука израђено је по поручби академика Борда четири лењира, на чијим је крајевима била означена дужица од два перуанска тоаза; један од њих је изабрат за основни и именован „модулом“. 1821 г. париски мајстор Фортен израдио је по наручби руског академика Струве дупли перуански тоаз за потребе руске тријангулације, а у 1823 г. исти мајстор израдио је дупли перуански тоаз за Пруски Геодетски Институт; аустријанци за своје тријангулационе радове имали су дупли перуански тоаз израђен у 1810 г.

Што је избор националне француске скупштине између три природне величине сматране за непроменљиве, и то: дужине физичког клатна, чије је време њихања једнако једној секунди времена; дужине једног четрдесет милионитог дела дужине земаљског екватора и најзад, дужине једног истог дела дужине земаљског меридиана, изабрао ову последњу има захвалити тој околности што су геодетска мерења на тријангулацији сматрана у то доба за најтачнија. Онда су већ били конструисани инструменти за мерење углова са много већом тачношћу но раније, а за мерење основице Борда је измислио биметалне жезлове састављене од два лењира један од платине, а други од бакра, што је омогућавало елиминасање утицаја температуре.

За меридијан, чија је дужина узета за одређивање дужине нове линеарне јединице, био је изабрат меридијан који је прола-

зио кроз Париз. Мерење његовог лука између Динкерка и Барселоне извела су два чувена француска научника Мешењ и Деламбр у самом јеку француске револуције. Само њихову самопожртвовању и оданости при постизавању постављеног циља, може се захвалити да су пребродили све тешкоће и довели цео посао у току десет година до срећног завршетка.

Према њиховом мерењу и рачунању Деламбра дужина 1 метра, изражена париским линијама била је:

$$1 \text{ м.} = 443,296 \text{ п. л.},$$

што одговара следећим сразмерима између нове јединице и перуанског тоаза *):

$$1 \text{ тоаз} = 1,949 \text{ 0366 м.}; 1 \text{ м} = 0,513 \text{ 0740 тоаза.}$$

Ради материјализације нове јединице дужине био је израђен метарски еталон у облику лењира од платине дебљине 2,5 mm и ширине 25 mm. Чији су крајеви обрађени у међусобно паралелним равнима управним ка правцу лењира; отстојање између ових равни сматра се за дужину метра. Овај метарски еталон је добио име *архивског метра* (mètre des Archives)

Увођењем метричког система, који је током времена освојио цео свет и постао међународни систем **) поступно су се постављала једна за другим питања, чије је решавање коначно створило метрологију, као засебну науку.

Један од најважнијих задатака, кад је метрички систем мера почео да хвата корен у научним мерењима и да се шири код других народа, био је у изради еталона метричког система који би могао служити како за даљу израду мера за практичну употребу тако и за упоређивање са њим постојећих мера.

То је тражило у првом реду проналажење најпогоднијег материјала за израду еталона, који би дао највећу сигурност да се величина еталона неће променити током времена или под утицајем спољашњих фактора; а ако би се и то могло десити, онда је требало обезбедити могућност да вредност насталих промена у величини еталона буде у сваком моменту тачно одређена и прорачуната.

Други задатак састојао се у томе да усаврши постојеће начине упоређивања (компарирање, еталонирање) постојећих и новоизрађених мера са еталонима и обезбеди при том ону тачност, коју траже наука и практична мерења.

Ма да је првобитни метрички систем обухватао величине најважније у научном и практичном смислу и то дужине, површине, запремине и тежине, ипак је постојала увек тежња да се створи такав систем мера, који би у својој основи био јединствен за све величине, које је човек у својој делатности морао мерити и да се такав јединствен систем веже за метрички.

Најзад, макако су биле стабилне земљине димензије, одређивање њихових величина, у односу на јединицу дужине тражи

*) Ch. Ed. Guillaume. La création du Bureau International des poids et mesures et son oeuvre. Paris. 1927. стр. 128—129.

**) Ing. Д. Бошковић Историјат борбе за метарски систем. Геом. и Геод. Гласн. 1939, бр. 5—6; стр. 254—260.

компликована непосредна мерења скопчана са неизбежним случајним грешкама; под овим околностима не постоји никаква гаранција, чак и нада да при поновном одређивању димензија земље, односно мерењу дужине меридионалног лука, метар добије првобитно одређену величину. Данас, са израдом метарског еталона „архивског метра“, и са увођењем у живот метарског система ипак остаје нерешено основно питање о осигурању стабилности како величине еталона, тако и система везаног за њега. Даља проучавања земљиног облика показала су погрешност претпоставке да он је сличан једном од познатих и геометријски проучених тела и да се математички још не може одредити по измереном луку дужина макојег земаљског меридијана.

Стога се је морало продужити са испитивањем величина природе и пронаћи између њих ону, чији би се однос на јединицу дужине могао одредити са великом тачношћу и која би пружила необориво јемство у њену стабилност и непроменљивост.

Сви наведени задаци и питања ушли су у домен метрологије.

Како је наведено у поменутом већ чланку инж. Д. Бошковића, метарска конвенција од 1875 г. основала је у Паризу „Интернационални Биро мера и тегова“, који је постао главни центар за рад у области метрологије.

И од тог доба, може се казати, почео је систематски научни рад у метрологији. Рад „Интернационалног Биро-а“ потпомогли су много радови националних установа сличне природе, које су биле створене у већим државама.

Тако је у Немачкој надзор за мере и њихову еталонажу вршио и врши физичко-технички институт (Physikalisch Technische Reichsanstalt) у Шарлотенбургу близу Берлина; у Русији раније тако звана Дворана мере и тегова (Палата Мер и Весов) у Петрограду, која је сада претворена у Свесавезни научно-испитивачки институт метрологије и стандаризације, чији је главни задатак проучавање свију питања спадајућих у област метрологије и компарирања; у Енглеској — Национална физичка лабораторија (National Physical Laboratory) у Тедингтону; у Сједињеним америчким државама — Биро еталона (Bureau of Standards) итд. Поменуте институције од свог постанка поред редовних званичних функција о надзору и контроли мера на територији државе врше обимне научне радове.

Ипак водећа улога остаје Интернационалном Биро-у мера и тегова у Паризу, који завршава 65 годину свог постојања.

Поводом своје 50 годишњице Биро је издао у 1927 г. преглед историје свог развика и извршених радова у споменици, уређеној од његовог тадашњег директора, познатог метролога, Ch. — Ed. Guillaume-a*). У ствари ова књига претставља не само историју Биро-а, него, на првом месту, историју метрологије и њен тежак пут, који је она прошла само благодарећи напорном и неуморном раду целе плејаде истакнутих научника свих нација.

Претходни радови на међународном уједињењу свију мера и увођењу, као основног система, система метарског, почели су много раније, него је било остварено оснивање Међународног Биро-а за

*) *La création du Bureau international des poids et mesures et son oeuvre.* 1927. Paris.

мере, и то 1869 г. кад је била основана „Француска секција“ Међународне метарске комисије, која би заступала Француску на њеним састанцима.

Ова секција је припремила материјал за доношење веома важних закључака Међународне комисије, наиме:

1) ... да би као полазни еталон за одређивање дужине интернационалног метра требало изабрати „архивски метар“, на који је била пренешена са перуанског тоаза дужина 1 : 10.000.000 дела четврти париског меридијана.

Овај први закључак био је од првостепене важности с тога, што је дошло до сазнања о немогућности да се тачно утврди права дужина поменутог дела дужине четврти париског меридијана због неизбежних случајних грешака тријангулационих мерења и ако се неби одлучили да какав еталон реализује дужину метра, онда се неби могло ни мислити на стабилност и хомогеност међународних мера.

Наравно да је ова констатација ставила пред метрологијом задатак да реши питање, на који би се начин могла сачувати непромењена дужина признатог интернационалног метра и успоставити је у случају, кад би се она изгубила.

2) ... да би се могла са највећом тачношћу пренети дужина интернационалног метра на еталоне, који ће служити за метролошке потребе појединих држава, ове еталоне треба израдити из материјала, чија би физичка својства била, по могућности, слична оним истим за „архивски метар“.

Пошто је „архивски метар“ био израђен од платине, која је, према каснијим испитивањима, садржавала извесни део иридијума, то је за међународне еталоне француска секција препоручивала легуру платине са 1 : 10 делом иридијума.

Нећемо се заустављати на свим детаљима даљег тока ствари, која је била успорена француско немачким ратом од 1870 г.; поменућемо само да се је Међународна метарска комисија, сазвана 8 августа 1870 г. у Паризу, после дискусије извештаја о раду француске секције и изгласања у вези са тим низа резолуција, разишла и наименовала нарочити комитет за даља испитивања свих питања везаних за примљене резолуције (Comité des recherches préparatoires) и тек у јесен 1872 г., од 24 септембра до 12 октобра, она се је поново састала у Паризу у присуству 51 делегата од 30 држава целог света, припремила цео аранжман, који се односио на међународну конвенцију о метарском систему и изабрала је сталан међународни комитет, који би се старао о извршењу закључака комисије.

Али је тек 1 марта 1875 г. била сазвана у Паризу Дипломатска метарска конференција, чији су делегати имали пуномоћја за закључење метарске конвенције. После дуже дискусије у стручним комисијама и у пленуму, најзад, 20 маја 1875 г. конвенција је била потписата и као стална међународна институција за мере био је створен Интернационални Биро мера и тегова са седиштем у Паризу, чији је рад био стављен под руководство и надзор Интернационалног Комитета мера и тегова.

Колико су овај Комитет и Биро имали интернационални карактер види се по именима лица, која су руководили њиховим кадровима или у њима суделовали.

Претседници Комитета, од првог претседника, шпањолца Карлоса Ибањеза (1875—1891), мењали су се следећим редом: после Ибањеза био је изабрат немац Вилхелм Форстер (1891—1920), после њега француз Апел, кога је заменио, због немогућности за Апела примити избор, као привремени претседник француз Раул Готје (1920—1921). На поновном састанку у 1921 г. Комитет је изабрао за претседника талијана Вито Волтера. У истом раздобљу као секретари Комитета поступно су били — немац Адолф Хирш, до 1901 г., талијан Пјетро Блазерни — до 1918 г., румун Степан Хепитес до 1922 г., а после њега, као привремени секретари — румун А. Бодоле, до 1926 и норвежанин Д. Изааксен. Као директори Интернационалног Биро-а били су: француз Жилбер Гови (1875—1877), норвежанин Оле Јакоб Брох (1877—1889), француз Рене Бенуа (1889—1915), швајцарац Шарл-Едуард Гијом (1915—1938) и Албер Перар од 1938 г.

После конституисања Биро-а мера под надзором Међународног Комитета биле су изграђене просторије за рад Биро-а, — онај, познати широм целог света, павиљон у Бретеју (Pavillon de Breteuil) и снабдевене потребним за рад инсталацијама и приборима.

Главна зграда павиљона, намењена за метролошка мерења, тако звана „Опсерваторија“, конструисана је тако, да су сале за компарирање изоловане готово потпуно од утицаја промене спољашњих фактора, у првом реду од промене температуре, а за приборе и инструменте осигурана је стабилност и елиминисање утицаја од спољашњих потреса, који изазива на пример улични саобраћај. Зграда се састоји од унутрашњег дела, чији су зидови шуљи и у њима се налази слој ваздуха, као најбољи изолатор температуре; осветлење ових сала долази кроз стаклени плафон и стаклени горњи део високог крова; за намештање инструментата служе стубови постављени на камене блокове дубоко укупане у земљу; патос сала је изолован од ових стубова и затворен око стубова помоћу еластичних делова. Око централног дела иду спољашњи зидови који стварају кружни ходник осветљен бочним прозорима. Са обе стране главног фасада постоји још низ просторија за онај рад, на који не утичу спољне промене.

Температурна изолација унутрашњих просторија је таква да у данима највеће летње врућине, кад температурна разлика ван и унутра зграде достиже 10° — 15°C , температура сале се колеба у границама једне десетине степена.

Већу промену унутрашње температуре може изазвати лучење топлоте тела опсерватора, кад овај остане у сали током неколико часова, а често и током целог дана. Ради елиминисања ове промене температуре, која може достићи неколико десетих дела степена, за време отсуства опсерватора из сале у њу се лучи одговарајућа количина топлоте из гасних пећи нарочите конструкције.

Конструкција опсерваторије у Бретејлу послужила је као образац при грађењу сличних зграда у другим државама.

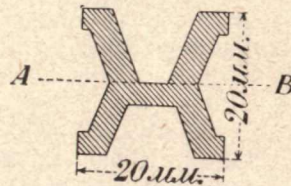
Није било довољно утврдити материјал за изградњу међународних метарских еталона, требало је још и њега остварити. Прва легура платине са иридијем, која је била израђена под надзором француске секције у Паризу и која је у историји позната

под именом „легура конзерваторије“ (*alliage du Conservatoire*), при детаљном испитивању је показала коефицијент збијености од 21,115 док је потпуно чиста морала имати тај коефицијент једнак са 21,455. Интернационални Комитет није се сложио са закључком Француске Секције да се еталони праве од ове нешто промењене легуре и настојао је да буде израђена нова легура, која би у свему одговарала условима одобреним од Међународне Комисије.

Овом одлуком петогодишњи радови (1875—1880) француске секције постали су беспредметни и израђени од конзерваторске легуре еталони неупотребљиви у међународном саобраћају. Французи су били донекле увређени, а сложни међународни рад поремећен. Тек новим решењем Комитета, којим се допуштала израда еталона, по избору заинтересованих држава, поред нове легуре и из легуре Конзерваторије изгладио се је изникли спор.

Последњи радови око израде еталона изводили су се под надзором мешовите комисије састављене од чланова Француске Секције и делегата Међународног Комитета. Израда нове легуре била је поверена енглеској фирми Џонсон, Матеји и Ко. у Лондону.

Форма метарског еталона била је изабрата, према предлогу француског научника Трески (H. Tresca) у облику жезла дужине 1,02 м., који је у попречном пресеку имао форму слова X, уписаног у квадрат са странама од 20 mm. (Сл 2).

Сл. 2

При овом облику еталона постизавало се следеће: 1) знатна економија скупоцене легуре, која није попуњавала изрезе у жезлу; 2) механичка својства еталона остајала су иста као и за жезл са пуним квадратним пресеком у погледу његове отпорности савијању; 3) изрез а b c d еталона отворио је његову такозвану *неутралну* површину, чија се карактеристична особина састоји у томе, да међусобна отстојања између појединих њених тачака остају непромењена при савијању еталона.

Неутрална површина жезла је углачана као огледало и на њу учртане по дужини две паралелне црте на отстојању од 0,2 mm једна од друге; уображена права која иде на средини између паралелних црта претставља осу жезла; са сваке стране при крајевима жезла, на отстојању од њих од 0,01 m. учртане су по три црте, управне на осу жезла на узајамном отстојању од 0,5 mm.; дебелина ових црта је 0,8 микрона *)

Како се види међународни метарски еталони припадају *мерама са цртицама*, који су први пут уведени у Енглеској 1834 г. Пре тога дужину еталона одређивало је отстојање између одре-

*) Микрон, који се означава грчким словом μ , сачињава хиљадити део милиметра.

ђених тачака његових крајних површина. То су *коначни еталони*^{*)}.

Кад су међународни еталони били лиферовани Биро'у у 1887 год., он је морао решити и спровести решење у дело по компликованом и основном питању о упоређивању (компарирању) еталона са метарским прототипом. Овај проблем је компликован зато: 1) што је компарирање требало извести између два разнородна типа еталона, с једне стране је метарски прототип (архивски метар) био коначни еталон, док су с друге стране, међународни еталони били мере са цртицама; 2) требало је пронаћи и изабрати два потпуно по својој основи независна начина компарирања, који би осигурали поузданост у тачност добивених резултата; ова тачност требала је да иде до десетих делова микрона, што је одговарало релативној тачности од 1:10.000.000; 3) ма да су сви еталони били израђени из једног истог блока легуре, ипак је њихову физичку хомогеност пореметила механичка обрада и стога је било потребно одредити индивидуално за сваки еталон термички коефицијент ширења; 4) најважнији фактор, који делује на стварну дужину еталона, је његова температура, те и тачно одређивање температуре тела постаје при компарирању његовим саставним делом.

Пренос дужине метарског прототипа на еталоне извео је сам Биро помоћу нарочито конструисане машине за поделу дужина. И у овом раду Биро је постигао значајан успех и цртице нанешене на еталонима нису губиле свој правилан геометријски облик чак и при великим повећањима микроскопа од 200 и 500 пута^{**)}

Даљи развој метрологије је ишао овим путем: дуготрајна и опсежна испитивања, која су извели у лабораторијама Биро'а Гијом, Перне и Шаппуи са сарадњом националних установа у Берлину, Лондону, Вашингтону, Лејду, Москви и Бриселу, утврдила су принципе и начине за тачно мерење температуре физичких тела и дакле, за мерење температуре еталона и прибора за мерење дужина при компарирању, као и за стално мерење атмосферског притиска који игра важну улогу у астрономским мерењима.

За Геодезију нарочито је важно омогућење тачног калибровања термометара са живом и другим течностима, јер до радова Биро'а са термометрима овог типа се није могла постићи жељена тачност мерења температуре, која за сврхе компарирања треба да буде не мања од $\pm 0,0005\text{C}$.

Преношење величине метарског прототипа на међународне еталоне и њихово компарирање са тим прототипом трајало је две године од 1887 до 1889 г. и увело је много усавршавања у методе компарирања.

Између 31 међународних метарских еталона један, наиме еталон бр. 6, чија се је дужина тачно поклапала са дужином метарског прототипа, био је изабрат за нови *међународни метар-проштош* и предат је на чување Међународном Биро-у, његова величина се означава готичким словом *m*: Остали 30 еталона били су подељени између држава потписница међународне конвенције: Француска је добила три, Италија, Белгија, Аустрија и

^{*)} Мил. Ј. Терзић Виша Геодезија књига I, Београд, 1934 г. стр. 137.

^{**)} У томе смислу веома су интересантне слике на странама 74 и 75 већ цитираног дела Гиљома — La création du Bureau International.

Русија по два, остале државе по један метаре-талон, који су добили име *националних метара-протошпа*. За радове међународног биро-а били су остављена два метра-еталона, бр. 13 и 26.

Тадашња кнежевина Србија добила је метар-еталон бр. 30, чија једначина за температуру од $t = 0^{\circ}\text{C}$ је:

$$[30]_0 = 1 \text{ m} + 2,60 \eta + \alpha_{30} \eta \cdot t + \beta_{30} \eta t^2.$$

$\alpha_{30} = + 8,638; \beta_{30} = + 0,001$ су коефицијенти ширења за промене температуре у првом и другом степену.

Радови на компарирању међународних метарских еталона били су изведени са таквом озбиљношћу и у таквом опсегу да су дозволили да се дође до разноврсних констатација и закључака, важних за компарирање и особине еталона.

По мишљењу А. Перара, садашњег директора Међународног Биро'а горе наведени радови „претстављају основу савремене метрологије *)

Истраживања у циљу да се пронађе материјал, најпогоднији за грађење нормалних мера дужина, а то је материјал чији су температурни коефицијенти ширења најмањи, довела су до открића неколико интересантних легура.

Једна од њих била је нађена од Бенуа и Гијома крајем прошлог века сасвим случајно при одређивању коефицијента ширења једне мере израђене од легуре челика, који се показао веома мали. Тада је Гијом предузео проучавање својства различитих по смеси легура челика и никла и открио је да легура од 64% челика и 36% никла има један од најмањих из познатих коефицијената ширења. Ова легура има коефицијент ширења веома мали просечно $\alpha = 0,4 \cdot 10^{-6}$, због чега јој је присвојено име „инвара“, тј. „непроменљив“.

Гијом је проучавао особине ових легура више од 30 година и дошао је до веома важних закључака**)

Да би инварска легура постала погоднија за механичку обраду, њој се додају у малим количинама, до 0,50%, различити хемијски елементи, као што угљеник, силицијум, хром итд.; са овим додацима инвар се може лако обрађивати, одлично се глача, добро спроводи топлоту, еластичан; али коефицијент ширења при томе мало се повећава и достиже величину од $2 \cdot 10^{-6}$.

Незгодна особина инвара састоји се у томе што његов молекуларни састав није стабилан и под утицајем брзих промена температуре и механичких потреса дужина израђених инварских мера може се променути понекад се скратити, понекад се повећати до неколико десетина микрона.

Ипак је инвар нашао широку примену у коистракцијама прибора за мерење дужина и оних иструмената, где би хтели искључити утицај температуре. Како је познато једринове жице за мерење основице се израђују сада само од инвара; у тачним астрономским сатима искоришћују т.з. рифлерово клатно, израђено од инвара.

Овај недостатак нестабилности не постоји код легуре, где је

*) Bulletin Géodésique. 1938 г. № 58, стр. 215.

***) Проф. Ф. Н. Красовски. Виша Геодезија. М. I део, Москва 1938. стр. 981—202.

количина никла повећана до 42%—44%; пошто је коефицијент ширења овакве легуре готово једнак истом за платину, њу зову *платинишом*.

Проучавање легура са малим коефицијентом ширења про- дужава се; тако је у последње време јапански метролог Мазумото пронашао нове легуре: „надинвар“, у којима је никл замењен сродним му металом кобалтом и чији коефицијент ширења износи $2 \cdot 10^{-8}$. „Неоксидирајући инвар“, који не даје сједињења са кисе- ником, састављен је од челика (36,5%), кобалта (54,5%) и хрома (9%) са малим коефицијентом ширења величине од $2 \cdot 10^{-7}$.

Метролози су успели решити од почетка рада Међународног биро-а и најважније проблеме метрологије, наиме, нашли су ону природну величину, чија се дужина може сматрати непроменљивом и упоредили са њом дужину интернационалног метра-прототипа, обезбедивши је на тај начин од пропасти.

Још је познати физичар Физо рекао: „светлосни зрак са његовим таласањем нарочито ситним и идеално правилним, може се сматрати за природни микрометар највећег савршенства, који је нарочито погодан за мерење дужина“.

Мада је идеја да се искористи дужина светлосних таласа, коју су физичари сматрали непроменљивом као природну нормалну меру била потпуно јасна и много примамљива, ипак је њеној практичној примени морало претходити опсежно и дуготрајно испитивање и истраживање. Од какве светлости треба узети талас за основицу мерења, јер свака светлост, чак и монохроматична, има своју властиту дужину таласа? На који начин остварити до- бијање потребне светлости, да би она била при сваком мерењу истоветна? Да ли спољашњи фактори, — температура, ваздушни притисак, састав ваздуха, његова влажност, утичу и како на ду- жину светлосног таласа? Којом би се методом могло одредити број светлосних таласа на одређеном одсечку дужине?

На решавању свих ових питања радили су најпознатији фи- зичари целог света, али први који су поставили проблем на чисто практично тло били су американац Мајкелсон и французи Бенуа, Фабри и Перо. У лабораторијама Међународног Биро-а они су направили потребне приборе и извели многобројна мерења.

Принцип на којем су се базирала ова испитивања, лежао је у својству таласасте енергије да се интерферира, другим речима да се губи кад на једном те истом месту наиђу два таласа про- тивног кретања. Кад су таласи истоветни по дужини и јачини онда се у овим местима енергија губи без остатка, док у оним местима где се сусрећу таласи истог правца енергија се удво- стручава. Ова појава за интерференцију светлосних таласа испо- љава се у томе да се на ширму, на који пада сноп интерфери- раних зракова, појављују поред осветљених места замрачени делови, који одговарају местима поништеној светлосној енергији. Према конструкцији апарата ова појава има облик или концен- трично положених светлих и тамних прстенова, који иду један за другим, или поступних светлих тамних пруга. Кад је интерферен- ција потпуна, т. ј. кад су разлике између положаја таласа двају помешаних светлосних зракова једнаке тачно половини дужине таласа, онда светла и тамна места на ширму највише отскачу по јачини једна од других.

Да би се добила два снопа светлости за интерференцију искоришћују се два огледала, намештена паралелно једно другом са веома малом угловном разликом; светлосни снап, који пада на прво, предње огледало може се на половину одбацили док друга половина пролази кроз њега, доспева до другог, задњег огледала и од њега се одбија у супротном правцу, у којем је дошао. При обрнутом кретању светлосни снап, одбачен од задњег огледала пролази поново кроз стакло предњег огледала и ту се меша са зрацима, који су одбачени од предњег огледала и ствара појаву интерференције, која добива свој максимум, кад се одстојање између огледала разликује тачно на половину светлосног таласа.

Отстојање између огледала стоји у правом односу са отстојањима између светлих или тамних пруга на ширму.

Број таласастих клатања светлосне енергије у јединицу времена одређује се из теоријских разматрања и контролише се нарочитим физичким мерењима.

За светлосни извор у испитивањима Биро'а узимала се је кадмијева електрична сијалица (сијалица Мајкелсона) од чије светлости се је одвајао нарочитим направама само њен црвенкасти зрак, дакле, монохроматична светлост, која је и служила за интерференциона мерења. Ради контроле мерења искоришћавали су се још зелени, плави и љубичасти зраци истог светлосног снопа.

Из мерења Мајкелсона и Бенуа 1892 и 1893 г.г. добиле су се следеће величине за дужине горе поменутих монохроматичних зракова и њихови односи са метром:

Црвени ... λ_1	= 0 ^m ,643 847 22, или 1 метар = 1 553 163,5 λ_1
Зелени ... λ_2	= 0,508 582 40, или 1 „ = 1 966 249,7 λ_2
Плави ... λ_3	= 0,479 991 07, или 1 „ = 2 083 372,1 λ_3
Љубичасти... λ_4	= 0,467 815 2, или 1 „ = 2 137 596,2 λ_4

1906 г. мерења су поновили са новим апаратима Бенуа, Фабри и Перо и добили за црвене зракове следеће резултате:

$$\lambda_1 = 0^m, 643 846 96, \text{ или } 1 \text{ метар} = 1,553 164,13 \lambda_1$$

Ако се уведе поправка за дужину еталона, са којим су Бенуа и другови одређивали дужину светлосног таласа, то ћемо имати:

$$\lambda_1 = 0^m, 643 847 03, \text{ или } 1 \text{ метар} = 1 553 163,7 \lambda_1$$

Дакле, разлика између мерења 1893 г. и 1906 г. износи свега 1 : 3 000 000 део дужине или средња грешка од 1 : 9 000 000 дужине.

Методи, који су разрађени од Мајкелсона и Бенуа, послужили су за даљи рад геодезиста на широј примени светлосних зракова за мерење дужина и у првом реду за компарирање базисних прибора.

Значајни рад у том правцу извео је фински геодета Вејселе, који је објавио његов резултат у расправи „Anwendung der Lichtinterferenz bei Basismessungen“, отштампаној 1930 г. у Аналима Финског Геодетског Института. У истом правцу су радили енглези Сирс и Барел (1932 г.) и руси Варлих и Шварц (1937 г.).

На основу свих ових радова конструисани су неколико ти-

пова интерференционих компаратора, највећи од којих је намењен за компарирање Једеринских жица од 24 метара.

Даље испитивање интерференционог начина иде за тим, да га примени ка директном мерењу дужина на терену. Један од важнијих покушаја у том смислу извели су 1935—1937 г.г. јапанци Ватанаби и Имаизуми, који су измерили овим начином отстајања од 100 и 200 метара са тачношћу до 1 микрона.

Мада јапанско мерење не претставља мерење дужине, у правом смислу речи, јер се је оно ограничавало само на дублирање (удвојавање) дужине, претходно назначене на терену, почевши од 25 метара, — 50, 100, 200 метара. Али и ова операција наговештава могућност даљег напретка начина и одређивање ма којег односа између мерене дужине и светлосног еталона.

Из овог кратког и непотпуног прегледа развита метрологије и за њу везане међународне установе — „Биро'а мера и тегова“ (ми нисмо ни додиривали друге радове Биро'а, који се односе на друге јединице мера, као што су тегови, где су постигнуте не мање важни успеси) ипак се види какав је огроман значај он имао на усавршавању геодетских мерења, нарочито, мерења основица и колико је нових практичних идеја унео у област Геодезије.

ПЕРСОНАЛНА ПОЛИТИКА У ДРЖАВНОЈ СЛУЖБИ *)

Често пута останемо запањени пред вешћу о неком постављењу у државној служби. На веома важна и одговорна места државне администрације, доводе се људи, не само чија стручност није на први мах уочљива, него чија је и сама дотадашња каријера остала потпуно непозната за које зна само њихова најближа околина, или њихови другови, који се обично први изненаде овим срећним обртом, док га не претворе у шегу и са самом службом, на коју се такво лице упућује. И ниједна грана државне администрације, од оваквих штетних поступака није поштеђена. Најосетљивија места државне управе централне и банске, попуњавају се лицима, којима се постављења широкогрудо дају као партијски бакшиш.

У колико су функције државне власти постајале теже, компликованије и у колико су више захтевале стручног познавања у појединим областима јавне службе, у колико је задатак државних органа постојао деликатнији у односу са народом у колико је, једном речи, значај државне функције растао, у толико се квалитет највиших државних функционера спуштао.

Оваква чиновничка политика, заснована на потпуном презиру како стручних обзира тако и важности функције, знак су једног болесног схватања које је на најбољем путу да упропасти државну службу уопште, да у државну администрацију унесе хаос и у очима грађана потпуно компромитује државни апарат. — Није реч о

*) Лист Дг. Михаила Илића, „Напред“, ускршњи број донео је овај чланак.

претераној примени партијског мерила, јер и то мерило, и кад је претерано, има својих граница. Реч је о потпуном нивелисању свих административних рангова, свих државних функција, по принципу да сваки чиновник може доћи на сваки положај, и да није уопште ништа важно, ко ће какву службу да врши.

Ова декаденција администрације која је захватила дубоког корена и добила широки замах, претвара се у једно од великих државних зала. Она се претвара у државно питање јер државу доводи у питање. Доводи у питање с једне стране права грађана, с друге стране углед и ауторитет државне власти. Не треба заборавити, да бирократија не врши само једну техничку службу издавања аката, него да је она посредник између народа и државе и оличава државу у очима народа.

Државни савет претрпиа је тужбама Главне контроле против разних постављења и унапређења ситних чиновника. Кад су у питању та мала места у последњим редовима чиновничке јерархије, на закон се будно мотри, и на године службе, и на стручну спрему и на остале услове. — Али за најважнија места државне администрације, за водеће врховне положаје — нема никаквих услова: па и кад их по закону има, а постављено лице их нема, до тужбе не долази и таква се постављења примају знању као најправилнија на свету. — У нашој администрацији дакле, важи принцип обрнут од нормалног: што важнији положај — све мање услова и контроле.

Са оваквом лакомисленом чиновничком политиком, која узима размере несвесне саботаже државних функција, мора се престати, и господа министри, који не показују довољно познавања важности администрације умерити у својој великодушности да на рачун јавних интереса награђује своје присталице, рођаке и земљаке.

Главна годишња скупштина Удружења геометара и геодета Краљевине Југославије

У великој дворани Банских двора у Бањој Луци на дан 24, 25 и 26 марта 1940 године одржана је главна годишња скупштина Удружења геометара и геодета Краљевине Југославије. Свечани део скупштине почео је у 10 сати пре подне. Поред великог учешћа делегата и чланова Удружења, отварању скупштине присуствовали су: г. г. **Др. Јован Зарубица**, Начелник одељења за социјалну политику и народно здравље Банске управе, као изасланик Бана г. Цветковића, ђенерал **Гаврило Маринковић**, вршилац дужности Команданта Врбаске дивизијске области, **Ристо Томић**, п. претседник Градског Поглаварства, **Марко Вујановић**, Директор Финансијске дирекције Врбаске бановине, **Др. Ва-**

силије **Кочовић**, управник полције, **Др. Јово Перенчевић**, старшина соколске жупе, **Јосип Куртовић**, делегат друштва хрватских мјерника, као и многи други претставници државне власти и јавног живота.

Скупштину је поздравио као домаћин г. **Илијас Омербеговић**, секретар Удружења геометара и геодета Секције за Врбаску бановину, једним топлим и пригодним говором истичући значајну улогу Крајине Бања Луке и целе Босне у националном погледу кроз векове и пожелио учесницима скупштине да се што лепше проведу и понесу са собом најлепше успомене.

П.претседник Градског поглаварства г. **Ристо Томић** узима реч и поздравља делегате истичући значај геодетских радова по народ и државу и изражава радост Града Бања Луке што су геометри изабрали шехер Бања Луку ради одржања скупштине, а нарочито се радује и изражава задовољство што се скупштина одржава баш у моменту кад Градска општина приступа једном врло важном комуналном раду — новом катастарском премери Бања Луке.

Бања Лука са неподељним симпатијама прати настојање свих организација и установа, које настоје да допринесу свој удео у изграђивању љепоте будућности наше домовине, па и Ваша настојања, јер верује да су та настојања упућена општем добру и напретку.

Бања Лука ће бити сретна ако вашу радну билансу будете завршили активом, јер ваша актива није само успех ваше сталешке организације и њених чланова као појединаца већ је он уједно општи успех, чије корисне последице јачају државу као целину морално и материјално.

Јавност верује да сте инспирисани таквим позитивним и племенитим жељама, и да ћете предузети све, да ваше сталешке интересе координирате са интересима целине.

Будите поносни што припадате једном продуктивном staleжу, без чије се стручне сарадње не да замислити модерна и напредна држава.

Претседник Главне управе Удружења г. **Димитрије Милачић** поздравља скупштину и редом све званичне претставнике и предлаже да се упуте поздравне депеше Његовом Величанству **Краљу Петру II** што скупштина једнодушно поздравља кличући: „Живео Краљ!“; Министру финансија г. **Др. Јурју Шутеју**, што скупштина једнодушно прима. Затим позива скупштину да ода пошту умрлим колегама: **Церовићу Лазару**, **Дуковићу Војиславу Матутиновићу Филипу** и **Леополду Цетинском**. Скупштина устаје и кличе: „Слава им!“.

Саопштава поздравне депеше упућене скупштини и то: „Клуба геодетских инжењера“, „Удружења дипломираних средњотехничара“, Почасног претседника Удруж. геом. и геодета ћенерала г. **Бошковића**, претседника Удружења геометара и геодета Секција за Дравску бановину г. **Сенчара** и претседника Секције за Дунавску бановину г. инжењера **Прохаске** и колеге **Боже Пламенца**. Затим у опширном говору износи историјат и развој геодетског staleжа у нашој земљи после рата, значај геодетских радова, њихову примену и развој и између осталог каже:

Већ првих дана нашег заједничког државног живота дошло је до стварања јединственог Удружења геометара и геодета на територији целе државе. Ово формирање претстављало је духовно јединство свих геодетских снага на националном, културном, привредном и техничком пољу. Тих дана окупило се у Загребу све што је у струци било најбоље, да се зближи и упозна и да своје делање усредреди на напретку науке, на њеној примени за добро нашега народа, геодетске струке и сталежа.

Задатак који се поставио био је изванредно тежак. Широко поље геодетског рада, доношење геодетског законодавства, примена савремених метода геодетске науке, а такођер формирање стручног геодетског кадра. Тај високи задатак било је могуће постићи једино кроз концентрацију свих конструктивних снага нашега реда.

Геодезија је једна од најстаријих грана техничких наука, а звање геометара познато је још од Фараона и Римске републике. Данас је напредак геодетске науке достигао врхунац, а извођење јавних геодетских радова врши се пуном паром код нас а нарочито радова на катастарском премеру, који је темељ и основа свих осталих.

Катастар земљишта установљава дефиницију теренског рељефа и одређивање површине сваког имања без изузетка, т. ј. даје границу, положај, класу и културу. Затим говори о геодетском законодавству наглашавајући да је Закон о катастру земљишта предвидео израду катастарског премера у обе пројекције хоризонталну и вертикалну претставу терена, како би подаци били употребљиви за све правне, техничке и привредне циљеве.

Помоћу катастарског премера има да се дође до израде јединственог државног плана, без кога се не да ни замислити икакв технички рад и унапређење наше материјалне културе.

Резултат овог јединственог државног плана и његов велики значај лежи у томе: Што садржи све техничке податке о правима власништва на земљи, он је темељ за оснивање земљишне — односно баштинске књиге, за извођење комасације земљишта и свих аграрно техничких операција, даје једну сигурну подлогу за хипотекарни кредит, служи за фискалне државне сврхе, садржи све техничке податке за пројектовање грађевинских врста, за мелиорационе и културно-техничке радове као и за војне сврхе.

За извођење овог великог задатка наметала се потреба спремања стручног геодетског кадра те су у том циљу и основани геометарски Отсеци државне Средње техничке школе, а доцније и геодетско-културно-технички Отсек на Универзитету у Загребу. У међувремену док се је спремао стручни геодетски кадар приступило се је изради и доношењу геодетског законодавства, Закона о катастру земљишта и Правилника за извршење истог, Закона о земљишним књигама, затим Законске одредбе за цивилну геодетско геометарску праксу, као и многе друге Уредбе и правилници у вези са геодетским законодавством. Све ово изискивало је читави период времена, тако да су радови на новом катастарском премеру Србије, Јужне Србије и Црне Горе тек тада могли да почну убрзаним темпом. Затим излаже историјат и развој катастарског премера и каже да је године 1919 било пре-

мерено $\frac{3}{5}$ целокупне државне територије, а да је нови премер извршен до данас на површини од једне петине, тако да данас постоји катастарски премер на површини од $\frac{4}{5}$ државне територије — односно на 20,000.000 ха. Наглашава да геодетска струка и сталеж има још много задатака које треба свршити. Прелази на радове цивилних геометара и износи важну улогу коју исти имају у јавном животу а нарочито код извођења комасације и других аграрно-техничких операција.

Завршујући свој говор нарочито је нагласио да сталеж геометара и геодета у нашој земљи, по стручној спремности којом располаже одговара оном сталежу технички образованих људи, који су данас у ствари носиоци техничког напретка и извршиоци највећих техничких радова.

Овим је свечани део скупштине завршен.

После подне скупштина је почела рад у 14 часова. Претседник кол. **Милачић** предлаже да се изаберу скупштински секретари и оверачи записника.

Кол. **Прица** предлаже за скупштинске секретаре: **Расингера Емила** и **Пејовића Светомира**, а за овераче записника: **Чакширлијевић Зору**, **Богдановића Богдана** и **Поповића Аспаруха**.

Претседник **Милачић** поздравља изасланика Друштва хрватских мерника кол. **Куртовића**, и изражава жељу да исти буде код чланова свога друштва тумач наших најбољих жеља за сарадњом са бившим члановима нашег удружења, који су доскора са нама сарађивали. Изражава жељу да се и у будуће одржи тесна веза између удружења и сложено пође и у будуће оним путем, који је обележен још у Загребу приликом самог стварања јединственог удружења.

Даје реч секретару кол. **Миленовићу**, који чита годишњи извештај гл. управе.

Прошлогодишња нишка скупштина Удруж. геом. и геодета ставила је у задатак Гл. управи читави комплекс стручних и сталешких питања, која су од виталног значаја по струку и сталеж тражећи њихово неодложно и бескомпромисно решење. Скупштина је била одлучна у битности да манифестује јединствен дух геометарског сталежа кроз концентрацију свих геодетских снага на културном и техничком пољу. Главна управа трудила се, да овај тешки, деликатни и одговорни задатак изврши улажући максимум напора и употребљујући сва дозвољена сретства, да дође до позитивних резултата, по свим тачкама резолуције.

Први део резолуције — нови катастарски премер. Протекао читав низ година паушалног система на новом кат. премеру, за који систем се није нашла ни једна добра реч за целокупни овај период времена. Систем који ни струци ни држави није донео очекиване користи, па не само то, већ није задовољио ни свој основни циљ, да ће се без жандарисања доћи до доброг квалитета и квантитета. Напротив, постигнут је једини циљ да исцрпи и растера људе са новог премера и донесе многе потресе целокупном сталежу а да не говоримо о појединцима.

Паушални систем, у ствари био је систем исцрпљивања и умне и физичке снаге особља на новом премеру с једне стране, а с друге давао је могућност да радови квалитативно подбаце, а у

колико радови нису подбацили ни квалитативно ни квантитативно треба захвалити високо развијеној свести службеника на новом премеру.

Систем паушала, појединачни минимуми и са личном одговорношћу, сам по себи није давао довољно гаранције за успех радова не само у квалитету већ ни у квантитету, те је услед тога дошло до завођења радног времена од изласка до заласка сунца, забране кретања ван места службовања, одузимање паушала за време годишњег одмора, не давање годишњег одмора, кажњавање, честа примена дискреционог права, створиле су лоше и неиздржљиво стање на новом премеру и бегство са истог не бирајући средства са паролем: „ма где само не на нови премер“.

После нишке скупштине учињено је више посета г. Начелнику Одељења Др. Краљу, а 15 јуна 1939 год. и једна посета по налогу бившег министра финансија г. Ђуричића. Приликом ове посете као и раније Главна управа изложила је у потпуности целокупни комплекс питања, која интересују струку и сталеж и изнела свој став и свој поглед на решење истих.

Наши захтеви схваћени су као потпуно оправдани, али је истовремено наглашено да за извршење истих, у добром делу постоје непремостиве тешкоће, које су ван могућности решења у самом Одељењу. Управа је инсистирала на томе да бар дође до оних решења која ће омогућити побољшање општих животних услова на новом премеру, да се систем ублажи наглашавајући, да ће служба од тог имати само позитивне резултате. Тако је дошло до решења многих питања, веома важних а на име:

1) Дошло је до повољног решења по питању повећања радничких припадљности, тако да се узимају стални месечни радници и да се могу платити месечно 450 дин. а изузетно до 600 динара.

2) Дошло је до извесне измене у погледу инспекционих органа и тиме је она незгодна атмосфера која је владала ублажена.

3) Донесно је решење да се исплата врши одмах по пријему плате радним даном, како би се особље могло снабдети потребним животним намирницама.

4) Донесено је решење којим је укинута радно време од изласка до заласка сунца, као и сви расписи и конкретне одредбе о теренском радном времену на детаљном премеру.

Остављено је особљу да слободно располаже радним временом с тиме да у одређеној радној јединици времена постигне одређени квантум. У вези овог решења, потребно је да нагласимо да снако легализовано радно време није постојало и не постоји ни у једној установи у нашој земљи, а такођер да укидањем оволиког радног времена дало нам је могућности да докажемо да интерес службе није трпео.

5) Укинут је распис којим је забрањено особљу кретање из места рада те се има поступити у смислу Закона о чиновницима.

6) Решењем г. министра финансија признато је свим техничким службеницима Одељења катастра и држ. добара распоређењих на новом кат. премеру земљишта право на накнаду путних и селидбених трошкова њиховог покућства и породичних им чла-

нова по одредбама уредбе 84600/I-31 и њених измена бр. 49963/I-32. Са овом одлуком сагласила се и Главна контрола.

7) Даље је објашњено да су према Закону Опште управне власти надлежне за примену чл. 71 и 72 Закона о кат. земљишта.

8) Да се исправке теренских радова имају вршити само након прегледа планова од стране старешина, а такође да ће се приликом обрачуна паушала за 1938/39 узети у обзир све препреке на које се наишло у току рада.

9) Да је приликом обрачуна паушала у многим срезovima до смањења минимума дошло.

Ево у ових неколико тачака садржане су извесне измене доста крупне не само у организацији посла већ и у животним условима на детаљном премеру, али решење битних питања која засецају у интересе геодетске струке и нашег реда остало је отворено и нерешено. **Битност наше резолуције и наших захтева састоји се у томе да нови премер од свог почетка до данас није постављен на здравој основи, а да стари премер пропада услед неодржавања;** даље, да је заведен такав систем да законе замењују уредбе, правилници, решења, расписи те је неминовно потребно извршити реорганизацију целокупне кат. службе завођењем систематске, планске и организоване катастарске политике, базиране на стриктној примени постојећег геодетског законодавства и савремене геодетске науке. Затим да се према геоматарском сталежу у потпуности приступи стриктној примени Закона о чиновницима и уредаба које су у вези са истим, а да се акордни систем укине. У циљу предњег управа је стала на становиште да је неоподно потребно извршити анкету, сазивајући ширу конференцију геодетских стручњака, ради доношења одлуке по питањима унутрашње организације; израде новог премера; одржавања; обнове и ревизије катастра; затим измене и допуне закона о катастру земљишта, као и свега онога што је у вези са геодетским законодавством.

Имајући све ово у виду Главна управа је у том духу спремила преставку и 21 септембра учинила посету г. Министру финансија Др. Јурју Шутеју и предала му исту, излажући му целокупно стање, које влада у струци и сталежу. Преставка је садржавала 1) историјат и развој катастра са констатацијом да се нови катастарски премер радио и ради се још увек на несолидној основи, а стари премер услед неодржавања да пропада, тако да данас ни катастарске ни земљишнокњиж. власти не могу гарантовати облик и површину, границе и културу парцела; а да законом предвиђен одбор за државни премер, који треба да се стара о примени закона и савремених научних метода геодетске науке, како би премер био употребљив за све техничке, привредне и правне сврхе, није одговорио своме задатку; 2) да је за особље на новом премеру заведен изнимни режим, према коме су расписи, уредбе, правилници заменили закон о чиновницима, а на име акордни систем, радно време, не примање плата места службовања, нити пак путних и селидбених трошкова, забрана издавања преписа службенаката и честе примене тачке 16 § 104 у вези са § 110 Закона о чиновницима т. ј. дискреционо право г. Министра, и 3) особље се редовно не унапређује, дипломирани геометри се не постављају, катастарске управе су скоро без икаквих буџетских могућности,

без служитеља, без довољно манипулативног особља, а на крају најбитније да ни на једном пољу геодетске делатности нема буџетске могућности

Госп. министар финансија Др. Јурај Шутеј, саслушавши излагања Главне управе, обећао је да ће у најкраћем року испитати поднесу преставку и донети потребне и праведне одлуке и да ће настојати да се кредити за премер у идућој буџетској години повећају

Приликом посете г. Министру финансија био је присутан и Начелник г. Др. Краљ и чију присутност Главна управа је примила са задовољством, тим пре што је преставка обухватала већину оних проблема за које се у Одељењу сматрало да су ван делокруга могућности самог Одељења. **Сматрамо за потребно да нагласимо, да је жеља Удружења кроз целокупни период времена била, да се успостави сагласност Удружења и Одељења по битним питањима извођења геодетских радова и примене геодетског законодавства.**

У вези поднесене преставке г. Министру финансија претседник Гл. управе посетио је г. Начелника а то исто је учинила 11 марта ов. г. Главна управа тражећи обавештења по свим предњим питањима, а нарочито **по питању паушала, буџета и уредбе 1100/V-1932 године.** По свим овим питањима г. Начелник се сагласио са захтевима да се паушални систем на новом кат. премеру укине, да се уредба 1100/V-1932 донесе, као и да ће Одељење настојати, све што у његовој моћи буде, да се буџет за 1940/41 повећа и да је потребно да Удружење његова настојања по питању повећања кредита помогне.

Пошто је званично утврђено да резултат рада није подбацио у току последње сезоне, кад су радови извођени под слободним радним временом. Одељење одлучујући да укине паушал дало је службеницима могућност да се појединачно изјасне дали су за паушални систем награђивања теренских радова или да се пређе на систем дневница по уредби 84600/I-1931 год. Пошто су се службеници изјаснили за систем дневница, **Одељење је донело одлуку да се правилник о теренском додатку бр. 8910 укине и замени са системом дневница, и о томе је г. Начелник обавестио Главну управу.** Тиме је скинут с дневног реда један најтежи и најважнији захтев нашег сталеза.

ДРУГИ ДЕО РЕЗОЛУЦИЈЕ — КАТАСТАРСКЕ УПРАВЕ

Стари и нови кат. премер обухвата данас 4/5 целокупне државне територије, а који услед неодржавања на терену током времена застарева и пропада тако да је данас доведен у такво стање да је у катастру једно, у земљишној књизи друго, а у природи треће стање. Захтеви Удружења у овом погледу нису постављени само нишком резолуцијом, већ свим резолуцијама у току последних 10 година. Вечити одговор био је: „**Нема буџетске могућности**“. Кроз целокупни двадесетогодишњи период Кат. управе нису располагале потребним кредитом, стручним и манипулантским особљем па чак ни данас немају служитеље, док напротив делокруг њиховог рада се је из дана у дан повећавао, и логична

је последица у томе да се раду на техничком одржавању катастра није и не може поклонити она пажња и савесност, која је за рад Кат. управе потребна. Кат. управе су све друго, али не техничке установе.

Данашња Главна управа свесна тежине овог питања учинила је све што је у њеној моћи да убеди надлежне да је неминовно потребно да се изврши темељна реорганизација катастарске струке и створе кредитне могућности у том циљу.

Буџет за 1939/40 год. донесен је пре доласка данашње Главне управе на чело Удуржења. Ванредне прилике нису дозвољавале да дође до повећања кредита у већем обиму. Предвиђени кредити Одељења повећани су у току 1939/40 за 1.750.000 дин. из резервних кредита. Ово повећање утрошено је делом на ревизију по члану 46 Закона о кат. земљишта и то у Босни, а већим делом на повећани број службеника дневничара самог **Одељења**. **Овогодишњи пројекат буџета Одељења повећан је за 5.190.000 дин. и та повећања су предвиђена овако:**

Партија личних расхода	2,950.000 дин.
Дневничарска награда	240.000 дин.
Материјални и остали расходи	500.000 дин.
Укупни канцеларијски трошкови	1,500.000 дин.
Укупно повећање износи	5,190.000 дин.

С обзиром на изванредне прилике, ово повећање може нас бар донекле задовољити, (ако до њега дође), ма да и са овим повећањем кредити за Кат. управе остају недовољни, а такођер из овог повећања нема могућности за сталне служитеље.

Преставка и посета Министру пољопривреде г. Др. Чубриловићу Бранку. Гл. управа Удружења учинила је посету Мин. Пољопривреде г. Др. Чубриловићу и поднела му образложену преставку по питању целокупног аграрно техничког деловања и о организацији послова захтевајући да се оснује Одељење за аграрне операције, ради координације свих техничких радова у земљи; набрајајући захтев у неколико тачака и на крају умољен је г. министар да узме у поступак раније поднету молбу преко Врховног повереништва у Скопљу под бр. 1890 од 18 фебруара 1938 године којом је Удружење молило да му се додели једна безвласничка кућа у Скопљу.

Министар пољопривреде г. Чубриловић изјавио је да ће питања која се тичу његовог ресора повољно решити, и да ће се заузети да се и остала питања реше на корист струке и сталеза.

Геодетско законодавство. Нишка резолуција ставила је Главној управи у задатак неколико захтева, који изискују измену постојећих закона, делом доношење нових, а на име:

Да се донесу законске одредбе ради упрошћавања поступка око скидања својства јавности и уписа у земљишне књиге за јавна добра доношење закона о комасацији земљишта а такођер и доношење тражених правилника ради нормирања стручних геодетских радова и оснивање геодетско-геометарског реферата. По свим овим питањима Главна управа није предузела никакве кораке с обзиром на промене у погледу преуређења државе и овакав захтев у погледу извесних тачака резолуције ставила је и секција за Дравску бањовину.

Измена Уредбе о извођењу јавних геодетско-геометарских радова бр. 1100/V-1932 године. Финансијским законом за 1939/40 годину овлашћен је господин Министар финансија да пропише уредбу, којом ће се заменити уредба о овлашћењу за извођење јавних геодетско-геометарских радова и о условима стицања тог овлашћења од 15 јануара 1932 г. бр. 1100/V. Прописи уредбе обавезна су тумачења одредаба закона о овлашћеним инжењерима од 30 августа 1937 год. кад се односи на инжењере побројане у тачци 5 §-а 9 тог закона о овлашћеним инжењерима. Доношење закона о овлашћеним инжењерима изузело је из делокруга рада цивилних геометара према тачци е § 16 следеће радове: „На комасацији пољопривредних земљишта у оним случајевима кад је њихово извођење везано и условљено са извођење мелиорационих радова као и на комасацију земљишта у градовима за поделу на градилишта, кад је са тиме везано пројектовање нових комуникација“. **Донесени пројекат уредбе има једини циљ да уредбу саобрази овим изменама т. ј. да легализира већ постојеће стање, што је и учињено. Истовремено уредба предвиђа стицање права овлашћења за државне и самоуправне геометре за вршење цивилне праксе након 10 год. службе.** Доношењем ове уредбе скинута је с дневног реда дуга, тешка и упорна борба за заштиту права геометара. Донесени закон о овлашћеним инжењерима, сузио је и ограничио делокруг рада овлашћеним цивилним геометрима. Донесена уредба легализира постојеће стање и ми поздрављамо чињеницу да је ово веома важно питање по наш сталеж један пут скинуто са дневног реда.

Измена правилника VII део II одељак. На основу захтева секције за Дунавску бановину Главна управа умолила је Одељење да изврши измену чл. 193 правилника VII део II одељак, како би се цивилним геометрима дала могућност да нацрте у случају неисправности исправе у кат. управама у року од 15 дана и као исправне врате земљишно књижном суду у смислу § 104 и 105 Земљишно-књижног закона. Схваћајући да овај захтев није само у интересу овлашћених лица већ и саме службе, **Одељење је у смислу предњег извршило измену чл. 193 правилника VII део II одељак.**

Оснивање Хрватског мјерничког друштва. 3 децембра 1939 г. сазвана је ванредна скупштина Удружења геометара и геодета — Секције за Савску бановину у Загребу на којој је одлучено да се оснује Хрватско мјерничко друштво.

Овом друштву приступила је и Секција за Приморску бановину које су 4 фебруара одржале заједничку скупштину, примили правила и основали друштво. Правила предвиђају могућност оснивања савеза.

Рад на оснивању Савеза државних службеника. Ступањем на снагу данашњег закона о чиновницима а према чл. 76 престао је да постоји савез државних службеника, а гиме и свака манифестација заједничке акције. Последњих година настале су ванредне прилике у свету, а самим тиме и у нашој земљи тако да је довело државне службенике, пензионере и раднике не у тежак већ у очајан и безизлазан материјални положај: у циљу

да дође до оснивања савеза дошло је до споразума између представника 27 сталешких организација државних службеника.

Главна управа узела је активног учешћа у раду Акционог Одбора преко претседника и секретара а нарочито делегирањем потпретседника и благајника за чланове извршног акционог одбора, који је водио целу акцију. Настојања Акционог Одбора иду за тим да се првобитно тешки материјални положај држ. службеника побољша и да дође до оснивања савеза државних службеника. Спремљене су многе преставке и меморандуми претседнику и потпретседнику Краљевске владе и поведена је акција јавно преко зборова, предочавајући им следеће:

Ако се тешка материјална ситуација државних службеника не реши одмах, ако се не узме у обзир да то решење и смањење не сме да пође само од данас, без обзира на огромни баласг чиновничких дугова, нарочито ако се чиновницима у овако тешком њиховом положају даде нека незнатна повишица од 2—300 дин. месечно на појединца, — настаје најозбиљније питање какве крупне и недогледне последице из данашњег стања могу да настану, јер гладан човек може све да учини. Ако повећање чиновничких припадљности буде тако незнатно, тек онда би дошло не само до разочарења већ и до неминовног растројства службеничког апарата. У том случају нити Акциони одбор, као ни управе чиновничких организација, не могу да приме на себе одговорност за последице.

Напомињемо, да је у интересу саме ствари да се ово питање реши најхитније, не опет сакривено и бирократски, већ заједнички и у консултацији са Акционим одбором организација државних службеника, да би се оно решило најсавесније, праведно и учинило све што се може да учини. То је жеља свих државних службеника и потреба у вези са најбоље схваћеним државним интересима.

Претседник и потпретседник Краљевске владе дали су обећања да ће се захтеви узети у обзир, проучити и издати у сусрет.

Геометарски и геодетски гласник. Према нашим правилима Гласник је орган Удружења односно Главне управе.

Нишка скупштина изабрала је колегу Далипагића за уредника листа. Одмах пошто је изишао први број колега Далипагић поднео је оставку на уредништво из разлога што иде на студије у Француску. Тиме је рад Главне управе отежан и ова изванредна прилика присилила је Главну управу да редакцију и уредништво задржи у својим рукама, тим пре што Гласник није само стручно технички орган већ има и сталешко-политички карактер нарочито с обзиром на стање и прилике које владају у струци и сталежу.

Главна управа и уредништво су се трудили, да лист одрже на достојној висини, како би и по садржају и по техничкој опреми био што бољи и да буде орган и израз целог сталежа. Трудили смо се такође да стање које влада у геодетској струци и сталежу што објективније и потпуније прикажемо. **Захваљујући једном лепом броју сарадника, стручни део Гласника из дана у дан има осетни напредак.** Највећа пажња посвећена је радовима на новом

катастарском премеру, који по свом обиму и значају заузимају прво место. Донесено је неколико приказа из књига и часописа а такођер је била у добром делу заступљена рубрика „Културна крсника“. Гласник је посветио добар део својих страница реорганизацији катастарске струке, као и опште моралном и материјалном положају државних службеника. Обим листа је такође проширен и излази на формату 21×13 см. у 1200 примерака.

Постављења и унапређења катастарских геометара. Са задовољством констатујемо да и у овом погледу можемо бити задовољни, да се има захвалити увиђавности и праведном сватању тешких животних услова у вршењу нашег тешког и одговорног задатка од стране надлежних у Одељењу. Од првог априла 1939 год. па до данас постављења и унапређења су се кретала овако. **Унапређења у V групу 13, у VI групу 26, у VII групу 17, министарских пристава 4, у VIII групу 105, у IX групу 225. Постављања: за чиновнике приправнике од IX пол. групе 16 и 4 од VIII пол. групе.**

Рад секција по бановинама. Највећа одлика рада секција по бановинама, била је манифестација свести геометарског staleжа. Највећу активност показала је секција за моравску бановну издавајући „Геометарски лист“, оснивајући у више одељака књижнице и читаонице а такођер и радом на културном и економском подизању села.

Рад и интервенција по осталим питањима. Главна управа настојала је да се уведе ранг-листа и да се сва унапређења врше строго по њој. У многоме се успело, а нарочито у томе да она постоји и да је увид у исту дозвољен и дато обећање да ће се о њој водити рачуна. Нашим настојањима да се старешински извештаји о оцени пре достављања Врховној комисији саопште на потпис службеницима није успео. Али можемо изјавити да нам је дато уверење да ће водити рачуна о оцењивању као што је у другим установама. Управа је интервенисала да се особље извесних срезова, где не постоје услови за рад и живот преко зиме преместе у већа места. Дошло је до изјашњавања самих службеника у овом погледу. Успело се да се колеге из Сврљига преместе у Ниш, а Одељење им је изишло у сусрет да добију I разред скупоће.

Одељење са своје стране помаже наше тежње да дође до повољног решења геодетског питања у погледу напредовања. Главна управа је настојала да се у погледу унапређења не прави питање између особља на новом премеру и кат. управама и имала је успеха у томе.

Међународни савез геометара. Почетком октобра 1939 године одржан је конгрес међународног савеза геометара у Риму. Рад овог конгреса приказан је у Гласнику. Ове године имала се је одржати Седница сталних одбора међународног савеза у Цириху у Швајцарској. Услед изванредне међународне ситуације овај састанак је одложен на неодређено време.

ЗАКЉУЧАК

Предњим извештајем настојали смо да прикажемо рад Главне управе по свим битним питањима. Многоструки и обимни ком-

плекс деликатних питања изискивао је крајње напоре Главне управе, како би се дошло до позитивних резултата.

Битност наших захтева састоји се у примени као и ревизији геодетског и чиновничког законодавства као и ревизији и саображењу истих са стварним потребама и интересима народа, струке и staleжа.

Дужност нам налаже да на крају овог извештаја нагласимо да су наша настојања и наши захтеви поствљени у Одељењу катастра наишли на пуно разумевање, тако да је захваљујући томе дошло до позитивних решења у највећем делу наших захтева.

Овим је извештај Гл. управе приказан. Главна управа и ако бирана по правилима на две године ставила је свој мандат скупштини на расположење у жељи да с једне стране дадемо могућности да дође до пуног изражаја, а с друге да омогућимо да дође до оснивања савеза геодетских друштава Краљ. Југославије. Главна управа свесна је да је свој мандат савесно извршила, без обзира на постигнути резултат па моли Главну скупштину да овај извештај прими, а затим након саслушања благајника и надзорног одбора изволи Гл. управи дати разрешницу.

По прочитаном извештају претседник га допуњује и каже, да број чланова у Врбаској секцији износи 32, као и да је Уредба 1100 измењена и потписана од стране Министра финансија, али је њезино обнародовање одложено на интервенцију Банске власти у Загребу, инжењера и инжењерских комора. Подвлачи да настојања геодетско културно-техничких инжењера иду за тиме да ограниче и сузе делокруг рада цивилних геометара а нарочито да изузму из њиховог делокруга све комасационе радове.

У име надзорног одбора кол. **Мијатовић Милован** подноси извештај надзорног одбора из кога се види да целокупни приходи износе 81.993,52 дин., а целокупни издаци 73.692,02 дин., према томе готовина износи 8.301,50 дин.

По прочитаном извештају Надзорног одбора, претседник **Милачић** предлаже, да се изаберу скупштински стручни одбори, те да Секције у исте предложе по једног члана и то у верификациони финансијски и одбор за предлоге и резолуцију. У верификациони одбор су ушли из: Секц. за Мор. бан. **Лукшић Мирко** и **Планчак Михајло**, из С. Београд **Саздовић Темелко**, из С. Југ **Тодоровић Миливоје**, из С. Дрин. бан. **Костић Ранко**, из С. за Врб. бан. **Омербеговић Илијас**, из С. за Дун. бан. **Николић Мирко**. У финансијски одбор су изабрани: Из С. за Мор. бан. **Вељковић Љубомир** и **Алиефендић Мустафа**, С. Београд **Попевић Аспарух**, С. Југ **Вукотић Михајло**, С. за Дрин. бан. **Трхуљ Осман**, С. за Врб. бан. **Светличић Војислав**, С. Дун. бан. **Сердар Раде**. У одбор за предлоге и резолуцију: С. за Мор. бан. **Прица Данило** и **Шевалјевић Стеван**, за Београд **Агановић Исмет**, за С. Југ **Лазић Ристо**, за С. Дрин. бан. **Бисић Мехмед**, за С. Врб. бан. **Хаџиабдић Мухамед** и **Петрић Константин**, за С. Дун. бан. **Којовић Милан**.

Кол. **Куртовић** као делегат Друштва хрватских мјерника поздравља скупштину и захваљујући на поздравној речи претседника каже:

Истакнути ћу одмах, да оснивање Хрв. мјер. друштва у Загребу успједило је с обзиром на унутарње прилике наше Државе и успостављање Хрватске Бановине као и њене аутономије. Наш сталеж на територији Хрватске бановине морао се засебно формирати, јер му то диктују наши унутарњи односи и прилике у Држави, као и интереси самих геометара и геометарске струке у Хрв. бановини те као и пренос компетенција Мин. фин. на Банску Власт са којима прелази и одељење кат. и Држ. добара.

Мислим да су ове чињенице јасне зашто је наше друштво у томе оквиру као таково основано.

Напомињем, да овиме нису прекинуте везе колегијалности, јер смо у нашим друштвеним правилима предвидјели ступање у „Савез“ са осталим друштвима геометарског сталежа, ради претстављања и заштићивања истога, па могу унапред закључити, да ћемо у будуће у таквим друштвеним формацијама моћи се на бази праведности и истине потпуније сагласити у свим питањима, која нас интересују као геометарски сталеж и струку.

Надам се да ћете г.г. колеге наићи на разумјевање оснивања Хрв. мјер. друштва и који су узроци да геометри на територији Хрв. бановине нису чланови Вашег удружења.

Обзиром на краткоћу времена и многе задатке, које има наше друштво да рјешити, нису успјели рјешити питање оснивања Савеза са Вама, па тиме немам генералну пуномоћ у томе погледу. Зато Вас молим да по питању оснивања савеза још на овој скупштини опуномоћите Вашу главну управу, да може све предрадње и пројекат израдити током даљњег времена са нашом главном управом.

У име друштва Хрв. мјерника захваљујем се Вашем Удружењу на позиву те ми је жао што се нисмо могли одазвати у већем броју и уједно се захваљујем г. предсједнику **Милачићу** на топлим поздравним рјечима и колегијалној сусретљивости, коју ми је указао.

Овиме бих завршио мој реферат као делегат Хрв. мјер. друштва, желећи Вам срећан и успјешан рад.

Кол. А. Попевић: У име чланова Београдске секције изражава похвалницу Главној управи и апелује да се иста свесрдно потпомаже.

Кол. Алиефендић: Секретар је прочитао да се исправке грешака у елаборату морају вршити на терену тек после кад су сви планови искартирани. Напомиње, да су тиме колеге у појединим срезовима доведени у незгодан положај пошто морају пре него што су планови у потпуности завршени са прегледом напустити место досадашњег службовања и тиме нису у могућности да сами изврше исправке на својим плановима односно терену који су они снимили. Лица која буду вршила те исправке изгубиће на њима много више времена, док ће рачун за исте према једној од последњих Уредби бити велики, а на штету геометара који су премештени.

Претседник: Захтеви су задовољени, према извештају и уследили су по жељи чланства израженој у прошлогодишњој резолуцији. Изјављује да ће се Главна управа и у будуће позабавити тим питањем и моли кол. **Алиефендића**, да Одељци тангирами по том питању поднесу претставке које ће Главна управа узети у рад.

Алиефендић: Говори о потреби рада за стицањем права овлашћења након десет година праксе као и о пензионисању.

Претседник: Одговара да је садашња потписана Уредба предвидела рок од 10 година. Говори у вези са радом цивилних геометара и каже, да је нама данас најбитније питање разграничења (Уредба 1100) о чему ће Главна управа нарочито водити рачуна.

Кол. Расингер: Хвали рад Главне управе, каже да је то прва управа у нашем удружењу, која је стварно и у потпуности заступала интересе геометара и изражава наду, да ће тако и у будуће радити. Ставља само једну замерку и то, да Главна управа није довољно настојала да буде што тешњи контакт између ње и њезиних огранака, што је вероватно последица велике преоптерећености Главне управе у последње време. Говори о значају тесно повезаних јединица и изражава жељу, да се у томе направи корак напред.

Кол. Ђурица: Говори о омеђавању. Каже, да се оно данас не врши у потпуности, како геометар и даље сноси одговорност у томе погледу то тражи да се Главна управа изјасни шта је по том питању урадила.

Претседник: Геометри су преко Главне управе учинили све што је зависило од њих да се то питање повољно реши, тако да би се снимале стварно добро омеђене парцеле, али се код надлежних није наишло на разумевање и због тога, што је катастар вечито последњи код састављања буџета.

Кол. Латифић: Допуњује претседника износећи свој конкретни пример. Тражи да се са нас скине тај терет и изражава мишљење, да геометар није одговоран ако су парцеле неомеђене, јер омеђавање не спада у дужност геометра. Каже, да се ми треба да посветимо претежно само техничким радовима.

Кол. Ђурица: Пита како је по питању омеђавања у Катастарским управама и предлаже да се то питање детаљно проучи.

Кол. М. Богдановић: Не слаже се са мишљењем кол. Латифића.

Кол. Омербеговић: Питање омеђавања у кат. управама је једно болно питање. Подвлачећи значај истог каже, да то питање интересује исто толико геометре у кат. управама као и оне на новом дет. премеру.

Кол. Миленовић: Омеђавање н. пр. у Бања Луци може се донекле повољно извршити јер ће општинска управа од премера имати непосредне користи. Међутим ако је у питању један златиборски срез, омеђавање се не може извршити по досадашњим законским прописима.

Кол. Омербеговић: Каже да треба од сељака тражити да врши омеђавање.

Кол. М. Богдановић: Заступа гледиште да омеђавање није неопходно потребно.

Кол. Шеваљевић: Нека се повери Управи да реши то питање.

Претседник: Претставници секција заступљени у одбору могу то питање унети у резолуцију и каже да би решење било у томе, да га држава или у потпуности реши или скине са геометара и поставља питање разрешнице старој Управи. Скупштина аплаузом одаје своје признање истој, изражавајући жељу, да скупшти-

на настави рад, као и да остане стара управа у целости. Претседник објашњава да је потребно да се пре избора нове управе дискутује још по појединим питањима као и да се састану изабрани одбори, а исто тако добро размисли о бирању нове Управе. Даје одмор од 10 мин.

После одмора кол. **Милачић** у вези са тач. 6 дневнога реда, а у вези са изменом правила каже, да је на дневни ред избор нове управе због тога што је образовањем Др. хрв. мер. доведено Удружење у посебан положај, а у тежњи за сарадњом, што је исто тако жеља и претставника Др. хрв. мерника — треба да пођемо путем који ће нам бити од користи. Главна управа је сматрала за потребно да стави избор нове управе на дневни ред из разлога 1) што је остала окрњена, а 2) у жељи да се да колегама из Загреба могућност за даљу сарадњу са нама, што је и њихова жеља, а што би хтели постићи преко савеза т. ј. његовим остварењем. Напомиње да делегат Др. хрв. мер. нема конкретне предлоге за оснивање Савеза већ има само дужност да да извесне сугестије по том питању. Претседник даје могућност дискусије по томе питању.

Кол. **Прица**: У вези са извршеном реорганизацијом државе истакнута је потреба да се и организација појединих удружења саобрази томе новом држ. уређењу. Код многих удружења отпочето је са формирањем аутономних јединица и стварањем савеза тих јединица, па је ето и наше Удружење пошло тим правцем. Каже да постојање Друштва хрв. мјерника треба примити као свршену ствар и да је према томе непотребно о томе дискутовати. Потребно је наћи начин како да се оствари пуна сарадња. Како се то питање не може данас дефинитивно и на обострано задовољство решити — пошто делегат из Загреба има ограничено пуномоћје — то је мишљења да треба новој управи дати овлашћење, да може да ступи у везу са Др. хрв. мјерника у циљу израде правила и формирања Савеза с тим да се донесени закључци поднесу идућој скупштини на одобрење.

Кол. **Омербеговић**: Заступа гледиште да се питање реорганизације Удружења одложи до коначног преуређења државе. Изражава мишљење, да управа није компетентна да сама врши измену правила.

Кол. **Ждерић**: Сталешке организације не би требало да се поводе за политичарима и не треба да дозволимо да дође до цепања Удружења. Правила треба да остану и да се не мењају до идуће скупштине. Ако већ морамо да се цепамо требамо код тога бити последњи а не први.

Претседник: Одговара **Омербеговићу** и **Ждерићу** и каже, да управа стварно не може мењати правила нити има намеру већ да она може само преговарати, док одлуку може донети само скупштина на којој ће делегати примити или одбити предлоге.

Кол. **Омербеговић**: Ако будемо имали аутономије Секције по бановинама, треба да имамо у земљи највише две Главне управе.

Кол. **Латифић**: У Врбаској секцији има много чланова који су на територији Бановине Хрватске те су још чланови Удружења Секц. за Врб бан., према томе треба да ти чланови остану и даље чланови Врбаске секције до коначног решења по томе питању.

Претседник кол. **Милачић**: Изјављује да сви такви чланови имају право и остају чланови нашег удружења, а затим ставља предлог колеге **Прице** на гласање што Скупштина прима.

Претседник поставља питање да ли ће се рад скупштине прекинути и тиме дати времена одборима да раде, или да се даље настави са радом до доношења резолуције.

Кол. **Трбовић**: Овогодишња скупштина је била најједнодушнија, па како зато има великих заслуга правилно изабрана досадашња Главна управа, предлаже да она у потпуности заслужује да и даље води Удружење.

Претседник даје одмор од 5 мин.

Кол. **Којовић**: Скупштина није верифицирала делегате. Верификациони одбор који треба да ради треба да има довољно времена. Мишљења је да треба одложити рад скупштине за идући дан.

Претседник: Верификациони одбор би ступио у акцију само у случају размимоилажења у ком би се случају рад скупштине могао одложити за идући дан.

Кол. **Којовић**: Понавља да скупштина није верифицирала пуномоћја делегата, па према томе у сали може бити велики број колега који уопште нису делегати, па према томе немају право гласа.

Кол. **Омербеговић**: Да се држимо стриктно програма.

Претседник саопштава да ће верификациони, финансијски и одбор за предлоге и резолуцију радити у просторијама хотела Палас. Одбори треба да пређу одмах на рад. Делегати који имају посебне предлоге треба да ступе у контакт са одбором за предлоге и резолуцију. Позива присутне да учествују на вечерашњем банкету који се приређује у хотелу Палас.

Кол. **Ждерић**: Пита кол. **Милачића** зашто званични претставници и функционери Одељења катастра, који су до сада на свакој скупштини присуствовали, ове године то нису учинили. Било би потребно да та господа знају, да нас данас више не могу упућивати на погрешне амбиције. Дошли смо дотле да им можемо рећи истину у очи.

Кол. **Милачић**: **Ждерић** је у свом говору већ сам дао донекле одговор на постављено питање. До оног момента док су ти изасланици долазили к нама и говорили о лепим намерама и давали обећања стање није било добро, чак је ишло и на горе. Изјављујем да је г. Министар финансија позват (ма да није сигуран да је позив на време примио) а самим тим и Одељење. У осталом већина су наши чланови па требају и без позива присуствовати. Верујем да се о нашем раду води рачуна више него да су присутни. Нека се не заборави да смо ми данас највећи фактор у геодетској струци. у нашој земљи, односно радни фактор и да се са тиме има рачунати. Познато је да су наше жеље кроз сво време биле па су и данас да између Удружења и Одељења постоји пуна сарадња по свим питањима, али само на бази поштовања виталних интереса геометарског staleжа. Изјављује да се односи поправљају и да се нада да ће доћи до сарадње јер је то општи интерес.

Кол. **Куртовић**: Захваљује се кол. **Прици** што га је потпуно схватио и изражава своје жаљење што је кол. **Ждерић** заузео су-

протан став, али је мишљења, да он није о свему у потпуности обавештен.

Кол. **Шеваљевић**: Питамо се зашто смо се разишли са Одељењем? Интереси геометара и Одељења су се размимоишли, јер се геометри не слажу са оним радом који се води о Одељењу и треба да продужимо правцем којим смо пошли. Подвлачи значај компактности, заједничке свести и каже да ниуком случају не смемо дозволити да се и племенски односи у будуће заоштравају.

Претседник: Има ствари које се решавају нашом вољом, а има их који нису у делокругу наше могућности. По питању разграничења и ев. стварању савеза мислим да смо се споразумели и да је тиме то питање скинуто са дневног реда. Потом закључује рад скупштине за тај дан и заказује наставак за идући дан у 9 часова.

Наставак скупштине 25. III. у 9.30 час.

Претседник даје реч известиоцу верификационог одбора кол. **Омербеговић Илијасу**, који приказује да Секц. за Мор. бан. има право на 53 делегата, од којих присутно 45; С. Београд има право на 8 делегата, присуствују 8; С. за Дун. бан. 8, присуствују 7; С. за Дрин. бан. 5, присуствују 4; С. Југ 4, присуствују 3; С. за Врб. бан. 3, присуствује 3; Секција за Дравску бановину није заступљена. Према горњем Секције имају право на 81 делегата, док присуствују 70. — Извештај верификационог одбора скупштина прима.

Потом је изабран кандидациони одбор у који су ушли претставници појединих секција и то: **Б. Богдановић, Д. Прица, М. Богдановић, О. Трхуљ, В. Свјетличић, Тодоровић**. Претседник даје одмор од 5 мин. у коме времену кандидациони одбор треба да састави листе.

После означеног времена кол. **Б. Богдановић** подноси извештај и каже да се чланови одбора нису сагласили јер сматрају колеге из кат. управа да место другог потпретседника треба да узима један од геометара из њихове средине. Чита листу Управног одбора:

Претседник: **Димитрије Милачић**

I. п. претседник: **Лука Радић**

II. п. претседник: **Данило Прица**

Секретар: **Миодраг Миленовић**

II. Секретар: **Осман Трхуљ**

Благајник: **Владета Савић**

Књижничар: **Љубомир Вељковић**.

Надзорни одбор:

Илијас Омербеговић

Милован Мијатовић

Кужник Мате

Миливоје Тодоровић.

Кол. **Свјетличић**: Као члан одбора мишљења је да треба да имају водећа места у управи колеге са новог премега, али да треба да заступа барем место другог потпретседника један од геометара из катастарских управа.

Кол. **Прица**: Ако је у питању његово место, онда драге воље уступа једном од колега из катастарских управа.

Кол. **Којовић:** Сматра да је потребно да наша највећа секција буде заступљена у управном одбору Главне управе, те ставља предлог да се колега **Омербеговић** прими места претседника надзорног одбора.

Кол. **Омербеговић:** Сматра да се је дошло до начелног споразума и саглашава се да Моравска секција мора бити заступљена у Главној управи.

Претседник: Захваљује се кол. **Омербеговићу** на разумевању и ставља питање да ли скупштина прима предложену листу.

Скупштина је предложену листу примила акламацијом.

Кол. **Хаџиабдић** као известиоц одбора за предлоге и резолуције чита састављену резолуцију.

Претседник отвара дискусију по питању резолуције и даје реч инж. **Бошковићу** који говори да се у резолуцију унесе и то да се предложи начин на који ће се доносити ев. нове уредбе, те да се исте пре потписивања дају на разматрање стручним удружењима.

Кол. **Миленовић:** Нису стварно били — код досадашњих стварања уредби — заступљени сви заинтересовани фактори, али у будуће треба водити рачуна о томе да се то право — које би стварно требало да постоји — неби злоупотређавало.

Кол. **Церић:** Треба настојати да се води рачуна о постављању младих колега за чиновничке приправнике.

Кол. **Трбовић:** Констатује да се главна борба води око напретка сталежа, али каже да се мало рачуна води о струци у другим министарствима те се не настоји да се координирају радови у свима министарствима према Закону о катастру. Каже да у резолуцију није ушла ни једна тачка о аграру.

Претседник одговара кол. **Церићу** и каже да је ту учињен већ корак унапред и да ће се и у будуће о томе водити рачуна. Колеги **Трбовићу** одговара да у осталим министарствима ради свако за себе и да ми са њима немамо много заједничког, а исто тако немамо ни могућности да ту нешто конкретно урадим, пошто нас државна власт не помаже.

Кол. **Омербеговић:** Износи прилике у Врбаској бановини и каже да треба настојати да се звање геометра мало боље третира. Нама импонује знање геометра а не титула, али ипак да се зна шта је то геометар, јер се тај назив даје многима који на то немају право. Тражи да се министарство саобраћаја обавести и да му се да на знање шта је то геометар јер, се ту тај назив нарочито злоупотређава.

Кол. **Церић:** Захтева да се његов предлог унесе у резолуцију.

Претседник износи да смо годинама по том питању радили, па се и у будуће то питање неће одбацити.

Скупштина након тога прима једногласно следећу резолуцију:

1) Пошто претстоји реорганизација Министарства финансија у вези са преуређењем државе, то је потребно да се том приликом изврши и потпуна реорганизација целокупне катастарске службе. Пре него што се приступи самој реорганизацији потребно је:

Сазвати конференцију јавних и званичних геодетских стручњака и претставника свију заинтересованих удружења, која би на основу досадашњих искустава и исцрпне дискусије донела нај-

целисходније одлуке по питању реорганизације одељења катастра те новог катастарског премера, одржања и реамбулације катастра.

2) Скупштина сматра, да је неминовно потребно повећање редовних буџетских кредита у циљу правилног одржања постојећег катастра у премереном делу државе и његове ревизије и обнове, као и у циљу правилног извођења новог катастарског премера.

3) Скупштина протестује противу обустављања обнародовања донесене уредбе о извођењу јавних геодетско-геометарских радова и настојању, да се дјелокруг рада геометарског сталежа предвиђен земљишно књижним законом и законом о овлашћеним инжењерима сузи и ограничи, пошто донесена уредба легализира постојеће стање.

4) Намеће се неминовна потреба, да се катастарске управе обезбеде потребним кредитима и потребним бројем особља у циљу оспособљавања за нормално функционисање а такођер да се растерете административно пореских радова и свега осталог што не спада у делокруг ове техничке установе, како би се појачао рад на техничком одржању катастра.

5) Скупштина поздравља рад Акционог одбора држ. служб. у Београду и ставља у задатак Главној управи да настави тај рад и у будуће најинтензивније потпомаже до коначног успеха.

6) Скупштина изражава жељу, да се очува јединство геодетског сталежа у земљи, те да у тој намјери ступи у везу са друштвом хрватских мјерника ради оснивања савеза с тим да закључке поднесе наредној главној скупштини на одобрење.

7) Да се одобрени пријавни листови цивилних геометара проведу у катастарском опарату, али само кроз посједовни попис у смислу члана 15 закона о непосредним порезима, као да се земљишно књижни уреди придржавају расписа Мин. Правде у погледу провађања купопродаја по идеалним деловима.

8) Скупштина сматра, да је неизоставно потребно укидање уобичајеног кулука на новом катастарском премјеру, повећавање броја радника и њихово осигурање.

10) У циљу правилног функционисање радова на новом премјеру скупштина захтијева стриктну примјену члана 73 Зак. о катастру земљишта.

10) Потребно је завођење ранг листе и њене строге примјене као и правилне примјене поступка приликом оцјењивања.

Известиоц финансијског одбора **Вељковић Љубомир** подноси извештај.

Расходи су предвиђени у суми од динара 79.200.—, а приходи у суми од 76.440. За разлику у износу од 2.760 овлашћује се Главна управа да се задужи код секција или да секције путем разних културних приредаба дођу до извесних прихода и исте ставе на расположење Гл. управи ради попуњавања разлике између предвиђених расхода и прихода.

Претседник **Милачић** га допуњује и нарочито подвлачи да су у циљу успешног рада Главне управе извршене извесне измене, а нарочито то да су Секције дужне у будуће слати Главној управи 60% од чланарине уместо досадашњих 50%.

Кол. **Омербеговић** је мишљења да је буџет добро састављен и да нема примедбе предложеном пројекту.

Скупштина прима извештај финансијског одбора.

Потом се читају листе управа појединих секција.

У вези са тач. 9 дневног реда т. ј. бирање делегата за Међународну федерацију узима реч кол. **Којовић** и каже, да с обзиром на спољно политичку ситуацију постоји питање да ли ће међународна федерација уопште одржати конгрес и да се у погледу избора делегата који би ев. морали заступати Удружење да овлашћење Главној управи да сама изврши потребан избор.

Претседник: Каже да се и ове године није присуствовало заседању Конгреса међународне федерације, па су изгледи да и ове године то неће бити из познатих разлога и саглашује се са предлогом кол. **Којовића**.

Скупштина усваја предлог.

Под евентуалијама узима реч кол. **Латифић** и каже: Ми геометри смо поред нашег рада на стручном пољу узели маха и на културном пољу свестраним образовањем и стварањем једне атмосфере међусобног поверења. Поред тих наших позитивних настојања морамо на жалост констатовати и једну негативну страну. Поједини људи болесних амбиција, који су у циљу задовољења личних интереса напустили сваки конструктиван рад и почели да се служе човека потпуно недостојним средствима да би уклонили поједине наше најбоље чланове са водећих места — укратко дисквалификовали их — они наносе велику штету нашем Удружењу. Износи случај кол. **М. Мијатовића**, који би требао да буде жртва тих деструктивних елемената и каже, да сматра да је потребно да се именованом да свестрано признање и тиме демантују свакојаке изјаве поднете у анонимним и потписаним писмима начелнику Одељења. (Скупштина бурним дуготрајним аплузом даје признање кол. Мијатовићу.)

Претседник каже, да би такве ствари требало дати у рад Главној управи а не износити их пред скупштину.

Кол. **Богдановић** и **Расингер** се не слажу са мишљењем претседника и потоњи наглашава да је напротив потребно да цела скупштина осуди деловање тих елемената. Евентуалном толеранцијом или само искључивањем тих лица из Удружења не би се то зло у потпуности искоренило. Ми морамо те људе у потпуности избацити из наше средине, не само из сталешких редова него и из приватних односа, обележити их као потпуно недостојне чланове друштва јер ћемо тиме не само казнити оне који су већ посрнули него и онемогућити и даље постојање тог зла у нашим редовима.

Кол. **Трбовић**: Позива да се идући конгрес одржи у Скопљу, што скупштина прима.

Кол. **Расингер**: Мишљења је да би се скупштина требала одржавати у оном делу територије наше државе где има највише чланова Удружења, јер би се тиме смањили велики трошкови за делегате.

Кол. **Церић**: Говори о интересовању чланства за рад Удружења напомињујући да много чланова који уредно плаћају чланарину не примају Гласник, те тражи да се то у будуће не дешава.

Претседник одговара, да се Гласници редовно шаљу а о појединим случајевима где се Гласници не примају нека Одељци обавесте Уредништво.

Кол. **Папо** говори да треба водити рачуна о цивилним геометрима и настојати да се код побољшања стања геометара државних чиновника не би нанело штете цивилним геометрима.

Кол. **Миленовић**: Тражи сарадњу свих геометара стручњака и напомиње да су интереси свих геометара у основним цртама исти. Ако добијемо добро геодетско законодавство тиме ће имати добит сви геометри. Напомиње да у борби за геометарска права играју главну улогу државни геометри, јер они имају код тих питања јаку реч.

Претседник **Милачић** се захваљује на поверењу указано ново изабраној управи; осврће се на нови систем рада код катастарских геометара на новом премеру и каже, да морамо свим силама настојати да буде нарочито квалитет наших радова добар. — Потом моли колеге, да се у што већем броју пријаве за излет до Јајца, који приређује Секција за Врбаску бановину.

Закључује скупштину у 12 часова.

СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ГЕОМЕТАРА И ГЕОДЕТА

— Секција за Вардарску бановину —

Удружење геометара и геодета секције „Југ“ за Вардарску бановину одржало је своју редовну годишњу скупштину на дан 25. фебруара 1940 г. у инжењерском дому у Скопљу.

Скупштину је отворио претседник колега Дејан Трбовић, у 9,30 часова дужим поздравним говором, у коме је изнео развој и стварање струке у нашој држави, а затим оснивање и развој прилика у Геометарском удружењу. Нарочито је подвукао смернице и све фазе борбе у Удружењу за постигнуће и очување интереса геометара а такође и геодетске струке. Истакао је, да се борба Удружења може поделити, у главном, у два поглавља и то: борба од оснивања Удружења, па до Нишке скупштине, а затим, од Нишке скупштине па наовамо, наглашавајући да је било потребно пуних 20 година борбе, па да геометри увиде спас у својој солидарности. Тај моменат солидарности испојио се је у Нишу на прошлогодишњој скупштини. Од тога момента настали су бољи услови за успех у борби. На крају свога говора, позива колеге на сарадњу, и каже да је једино могућ успех онда, ако буде јединство и солидарност у геометарским редовима. Само у томе случају моћи ће наша Главна управа да продужи започету борбу за корист струке и сталежа.

После овога изабрани су скупштински секретари и оверачи записника па је секретар колега Тољевић поднео извештај о раду управе, благајник колега Ходовски поднео извештај о стању благајне и колега Ђурчић поднео је извештај надзорнога одбора.

У извештају управе изнет је детаљно рад који се односи на заједничке напоре са Главном управом и рад који је Секција предузимала око питања запосленог нестручног особља у појединим надлештвима на територији Вардарске бановине. По овим питањима развила се краћа дискусија, па је затим, управи дата

једногласна разрешница. После овога дата је пауза од 15 минута ради договора око бирања нове управе.

Пошто није могло доћи до споразумне листе, истакнуте су две листе, прва на челу са колегом Бојићем Николом а друга са колегом Дејаном Трбовићем. После жучних расправа приступило се је гласању, које је било тајно, па је већином гласова изабрана друга листа и то: **Трбовић Дејан**, претседник; **Слободан Аксентијевић**, потпретседник; **Тољевић Јован**, секретар; **Ходовски Далибор**, благајник. За чланове управнога одбора изабрани су: **Бојић Никола**, **Јелен Михаило** и **Чедомир Пенчић**. За чланове надзорног одбора изабрани су: **Живојин Ђурчић**, **Тодор Чучковић** и **Тодоровић Миливоје**; заменици надзорног одбора: **Лазић Риста**, **Фрањо Лишка** и **Тоскић Стеван**.

Затим је приступљено бирању делегата за Главну годишњу скупштину па су изабрани Тољевић Јован, Вукотић Михаило, Јелен Михаило и Тодоровић Миливоје. За делегата при Главној управи изабран је колега Бојић Никола а за заменика Попевић Аспарух. Затим је скупштина дискутовала о свима проблемима који интересују геометре и геодете и утврдила да још није постигнут коначни циљ у борби и напорима које води Главна управа, па је на крају донета следећа резолуција:

1. Главна управа има да настави најенергичнију борбу како у циљу коначног постизавања свих захтева, који су од виталног значаја, како у циљу економског побољшања живота тако и на подизању струке на достојну висину.

2. Главна управа треба да удвостручи напоре како би што пре дошло до реорганизације катастра. Код извођења ове реорганизације неопходно је потребно предузети мере, да Удружење геометара и геодета учествује у раду.

3. Да се објашњење Министарства финансија бр. 14304/V од 14-V-1939 године повуче или замени другим објашњењем по коме би рок од 15 дана који се помиње у чл. 1 Правилника о теренском раду техничким чиновницима и службеницима Одељења катастра и државних добара и подређених му установа као и Отсека за катастар и државна добра при Финансијским дирекцијама, те подручним им Катастарским управама бр. 45000/V од 7-XII-1938 год. односно не само на канцелариске радове без којих би почетак или наставак теренских радова био немогућ (канцелариске предрадње за теренски рад), него и на остале радове побројане у поменутом члану а који се обављају на терену.

4. Да се у Катастарским управама поставе манипулативни чиновници у довољном броју, како би се стручно особље ослободило административних послова и тиме појачао рад на техничком одржавању катастра.

5. Да се код Катастарских управа предвиде стална службеничка места, и да се код одржавања катастра одобри узимање фигураната на терет државе.

6. Да се код државних и самоуправних установа запосле само лица са потребним стручним квалификацијама, за обављање геометарско-геодетских радова, а где се израђују планови за спровођење у катастру и земљишној књизи, да се оснују Геодетско-

геометарски отсеци. О лицима код ових Отсека да води евиденцију Одељења катастра.

7. Пошто се код Аграрних власти, код извођења аграрних операција, не придржавају закона о катастру земљишта и правилника донесених на основу тога Закона тражимо да Министарство финансија настане код Министарства пољопривреде, да се и Аграрне власти придржавају катастарских прописа. Ако је то немогуће у целости применити, онда да се за техничке радове код аграрних операција донесу прописи који ће бити једнообразни за целу државу. Да би се ово постигло, тражимо да се код Министарства пољопривреде оснује Геодетско-геометарски одсек.

8. Да се рок од 15 година прописан чл. 35 тач. 4 Уредбе број 1100/32 год. за стицање права овлашћења геодетско-геометарске праксе, без испита смањи на 10 година и да се овом повластицом могу користити сви геометри, како код државних тако и код самоуправних установа, у колико се баве геометарско-геодетском праксом.

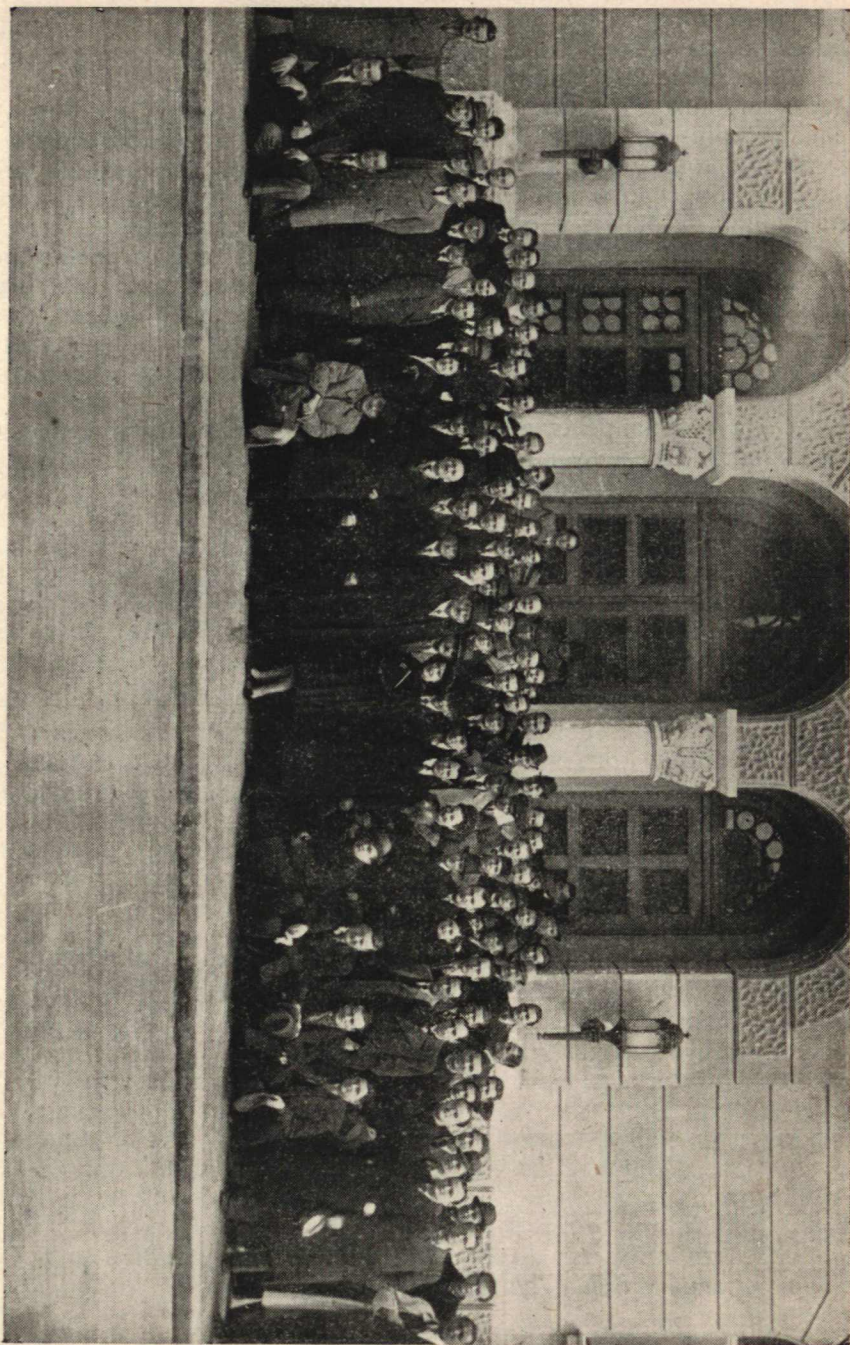
9. Да се унапређење врши једино по званичној листи свих чиновника у Одељењу катастра и државних добара. Листа се има израдити при Одељењу катастра и свакоме дозволити увид у исту.

10. Да главна управа, нарочито, предузме потребне мере да се лицима, која немају потребних квалификација, не дозволи полагање стручног геометарског испита. Ово ће се постићи најлакше ако Одељење уз пријаву за полагање испита затражи и препис дипломе.

Скупштина је закључена после подне у 18 часова.

* * *

Без сваке сумње Бањалучка скупштина претставља значајан датум у напору кога чини наш ред, да својим радом допринесе напретку наше заједнице. Бањалучка скупштина је у ствари наставак манифестације јединственог духа и одлучности Нишке скупштине, у жељи, да се геодетски радови који се протежу на територији целе државе и интересује већину грађана наше земље, изводе строго по прописима геодетског законодавства уз примену савршених метода геодетске науке, јер само тако може наш рад корисно послужити интересима народа. Бањалучка скупштина одликовала се и у манифестацији ван рада саме скупштине у низу другарских приредаба, састанака и излета. У недељу 24 марта одржано је **другарско вече**, коме је присуствовало преко 100 колега, 25 марта увече у Народном позоришту у част конгреса дат је веома успели комад: „**Од како је Бања Лука постала**“; 26 марта направљен је излет Бања Лука—Мркоњић Град—Језеро—Јајце—Бања Лука. На крају овог кратког прегледа сматрамо за дужност да се Градском поглаварству у Бања Луци, грађанству а такођер и секцији врбаске бановине захвалимо на гостопримству и услугама које су нам учинили за време нашег боравка у Бања Луци.

**РАСПОРЕД ОСОБЉА ОДЕЉЕЊА КАТАСТРА И ДРЖ. ДОБАРА
ЗА ТЕРЕНСКЕ РАДОВЕ У ГОДИНИ 1940/41**

Катастарска секција среза Бољевачког у Зајечару

Шеф секције инж. Танетовић Здравко, секретар Мин. фин., Милојевић Јеремија, к. п. г., Басара Предраг, к. п. г., Љутица Мато, к. п. г., Марковац Иван, чин. припр., Гапчински Евгеније, т. д. и Пушибрк Урош, к. п. г.

Секција за премер тока реке Дрине у Бијељини

Војновић Радован, к. п. г., Гашпаревић Фрања, к. геом. Дековић Миховил, к. п. г., Костић Миодраг, к. п. г., Павловић Душан, к. п. г., Пантић Милан, ч. пр.

Катастарска секција среза Лабског у Подујеву

Шеф сек. Милојевић Вел, к. г., Ковачић Фрања, к.п.г. Алтарац Шал, к.п.г., Попов Владимир, т. д., Филатов Никола, т. д., Јокић Илија, к. п. г., Перковић Мирко, к. п. г., Сидоров Александар, т. д., Владимиров Александар, т. д., Османагић Џемал, к. п. г., Павић Душан, дн. зв. (Из Краљева), Беговић Војин к. п. г. (из Прокупља), Шетка Арсен, ч. пр., Смиљанић Љубомир, к. п. г. и Дјаков Борис, т. д. (из Краљева).

Катастарска секција среза Косаничког у Куршумлији

Шеф секције: Бобан Иван, кат. геом. из К. С. Бољевац. Технички помоћних: Салиховић Алија, кат. геом. из Бољевца. Лесников Коста, к. п. г., Кољубакин Владимир, т. д., Велан Јосип, т. д., Поповић Славко, к. п. г., Кушљић Станко, к. п. г., Крутиков Већеслав, т. д., Петровић Гргур, кат. геом., Мрђа Светозар, т. д. (из Прокупља), Некљудов Ољег, к. геом., Петровић Миодраг, к. п. г., Пожар Градимир, т. д., Поседел Иван, г. пр., Живаљевић Мирко, к. п. г., Смајић Исмет, ч. пр., Ђурђевић Петар, к. п. г., Кењић Војин, к. п. г., Куленовић-Шенигчић Сафет, к. п. г., Ђелевић Љубомир, ч. пр., Бајагић Стеван, к. п. г., Бриљев Јевта, т. дн., Инж. Дојнов Владимир, т. д., Глазберг Конрад, к. п. г., Рајовић Гаврило, к. п. г., Ераковић Ђорђе, ч. пр., Матовић Миљко, ч. пр., Данилов Михаило, т. д., Илијашевић Иван, т. д., Петљаков Филип, т. д., Тумангелов Најдан, т. д., Тапилин Иван, т. д., Милић Ананије, к. п. г., Равбар Руди, ч. пр., Форцан Радомир, к. п. г., Симић Светомир, ч. пр., Перовић Васо, к. п. г., Попић Владимир, ч. пр., Маринковић Милан, к. п. г., Јовичић Александар, к. п. г., Томљеновић Славко, к. г., Илић Александар, г. пр., Ковачевић Гојко, к. п. г., Анђелковић Чедомир, к. п. г., Живковић Василије, к. п. г. (из Прокупља) и Стојковић Душан, к. п. г. — За канцеларијске послове у секцији: Дојнов Наталија, ч. пр.

Катастарска секција среза Копанничког у Брусу

Шеф секције: Ракчевић Душан, кат. геом. Розман Иван, к. п. г., Инж. Ситник Александар, т. д., Кочевић Мићо, к. п. г., Петровић Д. Петар, к. п. г., Филотор Борис, т. д., Шуљепов Владимир, т. д., Радовић Петко, к. п. г., Ђукић Радомир, ч. пр., Тасић Иван, к. п. г., Петровић Војислав, к. п. г., Николић Христивоје, к. п. г., Пајковић Димитрије, к. п. г., Стошић Лазар, к. п. г., Влаховић Андрија, к. п. г. (из Краљева), Крезин Карло, ч. пр., Вујовић Љубиша, ч. пр., Ружић Крсто, к. п. г., Перовић Богић, к. п. г., Џубур Узеир, к. п. г., Шева Мехмед, т. д., Стојаковић Димитрије, к. п. г., Поповић С. Војислав, ч. пр., Даниловић Лука, к. п. г., Дрљевић Вук, ч. пр. (из Бољевца), Нинковић Михаило, к. п. г., Лаловић Владимир, т. д., Грил Виктор, к. п. г., Абрамовић Сергије, т. д. (из Краљева), Соколов Михаило, т. д., Јаковљев Јеврем, т. д., Јовановић Будимир, к. п. г., Цвијић Живорад, к. п. г., Чановић Милорад, к. п. г., Соколовић Омер, ч. пр., Фемић Јован, к. п. г., Зарецки Никола, т. д., Хасић Ахмет, к. п. г., Марковић А. Живорад, ч. пр., Драшковић Андреја, ч. пр., Алексејев Георгије, т. д., Булатовић Раде, к. п. г., Прковић Мурто, ч. пр., Стевановић Миомир, к. п. г., Прокопенко Макс, т. д., Јоксимовић Мина, к. п. г. и Бјелица Алекса, ч. пр. (из Бољевца). — За канцеларијске послове у Секцији: Хоћић Абдурахим, ч. пр., Шчекин Валентин, т. д. и Титченко Леонид, т. д.

Катастарска секција среза Вучитрнског у Вучитрну

Шеф секције: Празић Миливоје, кат. геом. Панић Владимир, к. п. г., Лисулов Небојша, ч. пр., Бауер Рикард, к. г., Пљзак Јарослав, ч. пр. (из Зајечара), Ђуђун Војислав, к. п. г., Дрејер Александар, т. д., Тричкових Миливоје, к. п. г., Бабенко Григорије, т. д., Сангилев Бенб, т. д., Русет Ољег, т. д., Дамјановић Шпиро, к. п. г., Погранични Анатолије, т. д., Гржетић Јосип, к. п. г., Мајсторовић Радомир, к. п. г., Лихолет Владимир, т. д., Леонов Всеволод, т. д., Петрашевић Александар, т. д., Рудин Евгеније, т. д., Мицковић Драгољуб, к. п. г., Карпов Гљеб, т. д., Јанковић Константин, к. п. г., Педашенко Рафаило, т. д., Муминових Салих, к. п. г., Ибруљ Мустафа, Пашин Иван, т. д., Васиљев Константин, т. д., Јовановић Илија, к. п. г., Прохор Петренко, п. д., Бахар Јаков, к. п. г., Аврамовић Милан, ч. пр., Пилетић Радош, к. п. г., Надлер Иван, к. п. г., Тасић Стеван, кат. геом., Харитонов Алексеј, т. д., Божанић Милош, к. п. г., Шпигл Сигмунд, т. д. (из Зајечара), Кузмановић Вук, к. п. г., Соловјев Леонид, т. д., Алексејенко Сергије, т. д., Харитонов Григорије, т. д. Агановић Исмет, к. п. г. (из Цриквен.), Доминик Карло, ч. пр. (из Прокупља), Инж. Афанасијев Борис, т. д. (из Краљ.), Крачковић Алекса, к. п. г., Ђурица Момчило, к. п. г. (из Прокупља) и Станојевић Веселин, к. п. г.

Катастарска секција среза Заглавског у Књажевцу

Шеф секције: Инж. Лалић Стеван, мин. пристав, технички помоћник: Инж. Николић Ђорђе, мин. пристав. Срејић Никола, кат. геом., Пампулов Никола, т. д., Полимац Јован, кат. г., Аџић Петар, к. п. г., Вукчевић Спасоје, к. п. г., Бијелић Војислав, к. п. г., Тасић Танасије, кат. геом., Томић Миљан, к. п. г., Голубовић Исмет, к. п. г., Теран Иван, кат. геом., Николић Станиша, к. п. г., Опарић Бошко, ч. пр., Ферић Миливоје, к. п. г., Алимановић Хамдија, к. п. г., Совранић Душан, к. п. г., Паунковић Радомир, к. п. г., Филимонов Леонид, т. д., Шамбо Анатолије, т. д., Рус Антон, к. п. г., Гамс Алфонс, к. п. г., Конфорти Јерохам, кат. геом., Спремић Душан, к. п. г., Петровић Славко, к. п. г., Филипин Веселин, ч. пр., Јовичић Милорад, к. п. г., Лазаревић Цветин, т. д., Јакхел Карл, к. п. г., Гвозденов Миодраг, ч. пр., Пупић Стјепан, к. п. г., Головин Димитрије, т. д., Елершек Јосип, к. п. г., Костић Ранко, т. д., Зељковић Јусуф, к. п. г., Тановић Ариф, к. п. г., Вуксановић Петар, ч. пр., Чаушевић Теуфик, ч. пр., Спирић Светозар, к. геом., Гребенев Леонид, т. д., Протасов Василије, т. д., Кривошеј К. Георгије, т. д., Тарарин Иван, т. д., Меркулов Јефим, т. д., Капетановић Мехмед, к. п. г., Бањац Славко, к. п. г., Иванчевић Рајко, к. п. г., Јојкић Дина, к. п. г., Шчекин Александар, т. д. и Лонгинов Димитрије, т. д. — За канцеларијске послове у Секцији: Ткаченко Никола, хон. сл., Живковић Надежда, хон. сл. и Колопхов Александар, т. д.

Катастарска секција среза Расинског у Крушевцу

Шеф секције: Лишка Димитрије, кат. геом. (до завршетка канц. радова у Крушевцу). Додиг Бранко, к. п. г., Вељковић Миодраг, к. п. г., Кљајић Миљко, к. п. г., Фелдбауер Павле, к. п. г. — За канцеларијске послове у Секцији: Ивановић Радомир, к. п. г., Николић Борисав, к. п. г., Васић Владета, ч. пр., Стефановић Миодраг, к. п. г. (из Краљева) и Макаров Григорије, т. д. д. н. е. в.

Катастарска секција среза Сврљешког у Сврљигу

Шеф секције: Тонковић Борис, кат. геом. Руденков Константи, т. д. (из Бољевца), Петров Лав, т. д. (из Бољевца), Радовић Благота-Бајо, к. п. г., Демири Јосип, ч. пр., Плавчић Јаков, к. п. г., Корица Љубомир, к. п. г., Барсов Никола, т. д., Смјатскиј Кузма, т. д. (из Бољевца), Бохинц Станко, к. п. г., Билбија Душан, дн. зв., Јанковић Трипо, ч. пр., Пешић Ненад, к. п. г., Пејић Вујо, кат. геом., Редер Фридрих, к. п. г., Мраковић Никола, к. г., Јаковљевић Милутин, дн. зв., Кадум Тома, т. д., Џиговић Глигорије, к. п. г., Калабушкин Василије, т. дн., Прозоров, т. дн., Марти-

нов Димитрије, к. п. г. (из Бољ.), Рогојски Игор, к. п. г. (из Бољевца), Бугримов Исак, т. д. (из Бољевца), Жуковски Виктор, т. д., (из Бољевца), Живковић Сретен, к. п. г., Милосављевић Милорад, дн. зв., Мерзел Франц, к. п. г., Брдник Богомир, к. п. г., Папо Јахиел, к. геом., Барух Леон, ч. пр., Спремић Бошко, к. п. г., Жугић Арсеније, ч. пр., Ђурић Велимир, к. п. г., Атијас Шимон, ч. пр., Патрати Никола, т. д. (из Бољевца), Јуданов Андреја, т. д., Новаковић Душан, к. п. г., Јовановић Тодор, ч. пр., Радовић Радоје, к. п. г., Радовић Јован, к. п. г., Лавренчић Владислав, к. п. г., Кларић Матија, п. т. геом., Матић Жарко, к. п. г. и Лукић Иван, ч. пр. — За канцеларијске послове у секцији: Манчић Срби-слав, ч. пр., Бражник Захарије, дн. зв., Групчевић Борисав, т. д. из Бољевца и Теохаревећ Славко, т. д. из Бољевца.

Катастарска секција среза Нишког у Нишу

Шеф секције: Мијатовић Милован, кат. геом. Технички помоћник: Милутиновић Василије, кат. геом. за срез нишки и сврљишки. Прица Данило, к. п. г., Шмит Хинко, ч. пр., Радовић Шоле, к. п. г., Китаљевић Сава, ч. пр., Стојиљковић Петар, к. п. г., Кајон Јосип, к. п. г., Станковић Петар, к. п. г., Сокаљски Матеја, к. п. г., Бутиковић Илија, к. п. г., Петровић Благоје, к. п. г., Максимовић Радоје, к. п. г., Стефановић-Петровић Илија, к. п. г., Групчевић Риста, кат. геом., Топенчаревић Коста, ч. пр., Петровић Борисав, к. п. г., Матић Радмило, ч. пр., Стефановић Тихомир, к. п. г., Матић Славко, к. п. г., Павловић Петар, к. п. г., Миочиновић Ђура, ч. пр., Бонар Коломан, ч. пр., Димитријевић Ђорђе, ч. пр., Бабић Радисав, к. п. г., Паовић Лазар, к. п. г., Станковић Милорад, к. п. г., Планчак Михаило, к. п. г., Петровић Т. Петар, к. п. г., Петровић Владимир, т. д., Муфтић Фадил, ч. пр., Џерић Есад, к. п. г., Хумо Авдо, к. п. г., Комадиновић Атанасије, к. п. г., Јовановић Пантелија, к. п. г., Ћосић Риста, ч. пр., Димић Божидар, к. геом., Марђокић Ђура, к. п. г., Радовић Петар, кат. геом., Пајевић Мирко, к. п. г., Шћепановић Зарија, кат. геом., Дамјановић Марко, т. днв., Ђуровић Мирко, к. п. г., Милетић Лука, к. п. г., Бобаревећ Обрад, ч. пр., Јовановић Ратко, к. п. г. — За канцеларијске послове у секцији: Тошовић Бошко, кат. геом., Јанковић Живота, к. п. г. (за осн. земљиш. књига), Милошевић Милорад, к. п. г. (за осн. земљиш. књига), Костић Михаило, к. п. г., (за осн. земљиш. књига) и Гроздановић Реља, к. п. г.

Катастарска секција среза Зајечарског у Зајечару

Шеф секције: Инж. Танетовић Здравко, секр. Мин. финансија. Миљковић Риста, к. геом., Садовић Азиз, ч. пр., Ковачевић Душан, к. п. г., Мазевић Живојин, к. п. г., Ковачић Стеван, к. п. г., Вербицки Анатолије, т. д., Лукшић Мирко, к. п. г., Сарделић-Краљевић Божидар, т. д., Изетбеговић Алириза, к. п. г., Јосифовић Давид, ч. пр., Пауновић Бривоје, к. п. г., Гогин Александар, т. д., Инж. Чурашев Никола, ч. пр., Инж. Димитријевић Драгољуб, ч. пр., Бушљетић Нинослав, к. п. г., Заимовић Фехим, к. п. г., Рестак Славко, ч. пр., Соколов А. Никола, т. д., Савић Станимир, ч. пр., Владисављевић Никола, т. д., Драганов Виктор, т. д., Рагузски Александар, т. д., Жиха Отокар, ч. пр., Благодарни Виктор, т. д., Радовановић Драгомир, к. г. и Макаревић Адем, к. п. г. — За канцеларијске послове у секцији: Стаменовић Милорад, ч. пр., Вишекруна Бранко, ч. пр., Артемов Никола, т. д., Вениосов Владимир, т. д.

Катастарска секција среза Жупског у Александровцу

Шеф секције: Нешић Петроније, кат. геом. Јанушевић Ново, т. д., Вучинић Пуниша, к. п. г., Власов Алексије, т. д., Кузнецов Георгије, к. п. г., Аврамовић Ранко, ч. пр., Симонов Иван, т. д., Троицки Алексије, т. д., Губарев Иван, т. д., Соколов Л. Никола, т. д., Попадић Владимир, к. п. г., Ђоковић-Петковић Новак, к. п. г., Кривошејев Леонид, т. д., Јуријев-Пековец Јурије, т. д., Ристић Петар, к. геом., Пајкановић Александар, к. п. г., Крчум Богдан, к. п. г., Томић Милосав, к. п. г., Мирковић Душан, к. п. г., Чернугубов Григорије, ч. пр., Трипковић Мирко, кат. геом. (из

Крушевца), Дејановић Никола, к. п. г. (из Краљева), Максимовић Миливоје, к. п. г., Максимовић Максим, к. п. г., Дожих Илија, к. п. г., Јовановић Петар, к. п. г., Војводић Душан, к. п. г., Николић Јордан, ч. пр., Умек Јосип, к. п. г., Мићић Живојин, т. днев., Жупанић Лудвик, к. п. г., Никчевић Обрен, к. п. г., Калуђеровић Илија, к. п. г., Шћепановић Вукота, к. п. г., Дрљевић Милета, к. п. г. (из Крушевца), Јовановић Бранко, к. п. г., Тошовић Недељко, к. п. г. (из Краљева), Лаћић Душан, к. п. г., Бакочевић Милован, к. п. г., Крњајић Благоје, к. п. г. и Шофранца Ђуро, к. п. г. — За канцеларијске послове у секцији: Шуљгин Александар, т. д.

Катастарска секција среза Прокупачког у Прокупљу

Шеф секције: Јовановић Ђура, кат. геом. Јовановић Сава, к. п. г., Миленковић Ђорђе, к. п. г., Беадер Владимир, к. геом., Влаховић Миладин, ч. пр., Ибрахибеговић Ширбег, к. п. г., Равник Љубомир, к. п. г., Милојковић Драгослав, к. п. г., Николић Ђорђе, т. д., Кенда Борис, к. п. г., Морозовић Никола, т. д., Божић Милорад, к. п. г., Поповић Милан, к. п. г., Јаклић Карол, к. п. г., Симић Сима, ч. пр., Симић Властимир, к. п. г., Муминовић Абдулах, п. днев., Климов Илија, т. д., Кудријавцев Метислав, т. д., Милер Емил, к. п. г., Манојловић Слободан, ч. пр., Хумбнер Слободан, ч. п. г., Јанковић Лазар, ч. пр., Кавазов Борис, к. п. г., Митровић Драгиша, ч. пр., Чубрилов Коста, к. п. г., Бартула Предраг, к. п. г., Марковић Живорад, к. п. г., Милошевић Љубомир, ч. пр., Вујичић Илија, к. п. г., Прудников Михаило, т. д., Лакчевић Владислав, к. п. г., Душан Петар, к. п. г., Ђиповић Милан, к. п. г., Војводић Васо, ч. пр., Стрекозов Ђорђе, к. п. г., Рушевић Петар, ч. пр., Кевић Фердинанд, к. п. г., Максимовић Владимир, к. п. г., Штиглић Јанко, к. п. г., Илић Љубомир, ч. пр., Радовић Марко, к. п. г., Станковић Ратомир, ч. пр., Вукојичић Прокопије, к. п. г., Ефендић Абдулах, ч. пр., Нововић Богољуб, к. п. г., Цветковић Миодраг, ч. пр. — За канцеларијске послове у секцији: Николовић Љубен, ч. пр., Хасанагић Анте, к. п. г., Зимин Василије, т. д.

Катастарска секција среза Добричког у Прокупљу

Шеф секције: Драгићевић Бранко, кат. геом. Стојменовић Љубомир, к. п. г., Пољански Игор, т. д., Инић Павле, к. п. г., Пужић Цветко, к. п. г., Милинковић Милорад, к. п. г., Мршник Франа, к. п. г., Сарајлић Сафет, к. п. г., Ризванбеговић Јусуф, к. п. г., Стефановић Живорад, к. п. г., Вујошевић Божо, к. п. г., Ђирковић Боривоје, к. п. г., Станковић Миладин, к. п. г., Вуков Јован, к. п. г., Буданов Виктор, т. д., Кузмановић Петар, к. п. г., Спасојевић Сава, ч. пр., Марковић Радослав, к. п. г., Николић Богдан, ч. пр., Дудко Михаило, т. д., Шјуц Владимир, т. д., Хачиухметовић Ибрахим, к. п. г., Пјановић Коста, к. п. г., Пастушенко Никола, т. д., Челокајев Бидзин, т. д., Голубовић Милорад, к. п. г., Пинто Аврам, ч. пр., Захаров Никола, т. д., Леонов Александар, т. д., Петровић Грујица, к. п. г. и Билић Вјекослав, ч. пр. — За канцеларијске послове у секцији: Митић Персида, к. геом., Кењић Ново, к. п. г., Голостенов Никола, т. д., Сиљин Алексеј, т. д. из Алексинца, Сараџић Лутвија, к. п. г. из Бруса.

Катастарска секција среза Скопског у Скопљу

Шеф секције: Мишевић Петар, кат. геом., из Београда. Цидровић Димитрије, к. п. г. из Бољ., Живковић Велибор, к. п. г. из Ниша, Казанџијевић Благоје, к. п. г. (по молби из Ниша), Прокић Божидар, к. п. г. (по молби из Зајечара), Вончина Лудвик, к. п. г. из Алек., Розман Виљем, к. п. г. из Алек., Попесков Бошко, ч. пр. из Краљева, Лукинић Петар, ч. пр. из Краљева, Стошић Милорад, кат. геом. из Зајеч., Малобабић Ђуро, ч. дн. из Зајечара, Ђокић Радомир, ч. пр. из Крушевца, Везовић Владимир, ч. пр. из Крушевца, Зобец Јосип, к. п. г. из Бољевца, Тавчар Владимир, ч. пр. из Бољевца, Додер Жарко, к. п. г. из Крушевца, Каралијевић Петар, ч. пр. из Крушевца, Анастасијевић Борисав, ч. пр. из Крушевца, Зјужин Сергеје, т. д. из Крушевца, Главинчевић Мотедије, к. п. г. из Књаж., Јовановић Александар, ч. пр. (по молби из Зајечара), Андреје-

Куртовић Дервиш, из Прокупља, Рануловић Сефер, ч. пр. Муминовић Незир, ч. пр. из Прокупља, Митровић Крста, к. п. г., Милановић Миодраг, к. п. г.

Катастарска секција среза Белопаланачког у Белој Паланци

Шеф секције: Радусиновић Благота, к. геом. из Ниша, Малинин Никола, т. д. из Зајечара, Пуљхритудов Владимир, т. д. из Зајечара, Леви Ефраим, к. п. г. из Књажевца, Бережицкиј Александар, т. д. из Зај., Фриц Игнације, к. п. г. из Алексинца, Лахахнар Владимир, к. п. г. из Алексинца, Мумин Михаило, к. п. г. из Алексинца, Росић Драгић, к. п. г. из Алексинца, Тошић Љубомир, к. п. г. из Крушевца, Добожановић Гаврило, из Крушевца, Косорић Срдан, к. п. г. из Крушевца, Драгојевић Вељко, ч. пр. из Прокупља, Јовановић Живко, к. п. г. из Крушевца, Каљух Шахим, к. п. г., Шаровић Душан, к. п. г. из Бољевца, Иванов Петар, т. днев., Мајер Александар, к. п. г. из Алексинца, Петровић Милош, т. днев. из Алексинца, Михаиловић Светомир, к. п. г. из Прок., Сјеробабин Никола, т. д. из Алекс., Лисовски Тодор, т. д. из Крушевца, Несторов Виктор, т. д. из Зајечара, Петренко Василије, т. д. из Крушев., Пोलховски Борис, т. д. из Зајечара, Ђуришић Божо, к. п. р. из Краљева, Шеница Јанез, к. п. г. из Књажевца, Тадић Фабијан, к. п. г. из Крушевца, Турчић Милан, к. п. г. из Зајечара, Мехмедбашић Есад, к. п. г. из Зајечара, Нижњицкиј Антон, т. д. из Бољевца, Крајиновић Војислав, к. п. г. из Књаж., Ђоковић Јован, к. п. г., Петровић Миодраг, к. п. г. из Књаж., Бошковић Младен, ч. пр. из Зајечара, Ракас Стеван, к. п. г. из Прокупља и Муфтић Енес, ч. пр. — За канцеларијске послове у секцији: Ђуришић Јелисавета, к. п. г. из Краљева и Радусиновић Стојанка, т. днев.

Катастарска секција среза Сјеничког у Сјеници

Шеф секције: Ђорђевић Милош, к. п. г. из Александровца. Ђорђевић Бранко, ч. пр. из Бољевца, Настић-Јовановић Хранислав, ч. пр. из Бољевца, Шеваљевић Стеван, к. п. г. из Књажевца, Ђорђевић Крста, к. п. г. из Књажевца, Жалуд Јарослав, к. п. г. из Алексинца, Беговић Сафет, к. п. г. из Алексинца, Рабац Данило, т. д. из Краљева, Босовић Мехмед, ч. пр. из Крушевца, Аврамовић Љубомир, к. п. г. из Прокуп., Хескија Данон, т. д. Прокупље, Тринки Давид, к. п. г. из Краљева, Лалатовић Радуде, ч. пр. из Бољевца, Мазајев Константин, к. п. г. из Краљева, Веселаго Никола, т. д. из Зајечара, Савић Драгомир, т. д. из Зајечара, Глигоровић Тодор, т. д. из Прокупља, Ходаљевић Всеволод, т. д. из Краљева, Бодаревски Никола, т. д. из Краљева, Петровић Живојин, к. геом. из Краљева, Фехимовић Илијас, ч. пр. из Краљева, Лесењић Сергије, т. д. из Краљева, Кривошејев Ђорђе, т. д. из Бољевца, Илић Живко, ч. пр., Крзић Мехмед, к. п. г. из Алексинца, Ђуришић Бошко, ч. пр. из Бруса по молби, Јовичић Стеван, ч. пр. из Бољевца, Николић Лазар, ч. пр. из Бољевца, Мелентијевић Илија, ч. пр. из Бољевца, Лазорко Борис, т. д. из Бољевца, Пејовић Светомир, к. п. г. из Ниша, Петровић Ратомир, т. д. из Сврђига, Ајановић Рагиб, к. п. г. из Зајечара, Диздаревић Дервиш, к. п. г., Коростин Јувеналије, т. д. из Бољевца, Авдаков Алексије, т. д. из Бољевца, Перковић Звонимир, т. днев. Навроцки Анатолије, т. д. из Бољ., Венедиктов Иван, т. д. из Бољевца и Шершицки Виктор, т. д. из Бољевца. — За канцеларијске послове у секцији: Буштински Евгеније, т. д. из Краљева и Гордијенко Михаило, т. д. из Бољевца.

Катастарска секција за премоград Суботице у Суботици

Шеф секције: Инж. Мрвић Миленко, мин. пристав. Инж. Беренов Сергије, мин. прист. из Краљева, Инж. Јеленц Станислав, ч. пр. из Алексинца, Инж. Равски Всеволод, ч. пр., Инж. Јанковић Мато, т. д., Инж. Алексејев Алексеј, мин. прист., Инж. Малековић Иван, ч. пр., Цревар Симо, к. геом., Милишић Антун, к. п. г., Инж. Једнак Стеван, ч. пр., Инж. Чопорда Светислав, ч. пр., Говедарица Павле, к. п. г., Крча Иван, к. п. г., Пиркић Ахмед, к. п. г., Крижанац Мартин, ч. пр., Јакшић Радомир, к. п. г. и Инж. Мотовилин Александар, т. д. из Зајечара. — За канцеларијске послове у секцији: Видојевић Христина, чин. пр.

Катастарска секција за ванварошки премер Суботице у Суботици

Шеф секције: Хаџиантоновић Ђорђе, к. геом. Николић Мирко, к. г., Несторовић Борислав, к. п. г. из Крушеваца, Старчевић Јосип, ч. пр., Ахметановић Абдулах, ч. пр., Зубовић Мирослав, ч. пр., Коледин Милорад, к. п. г., Милановић Момчило, к. п. г., Сердар Раде, ч. пр., Лужар Јосип, к. п. г. из Бољевца, Вражалић Ешреф, к. п. г. из Бољевца, Прегељ Богомир, к. п. г. из Бољевца, Лековић Драгољуб, к. п. г., Берић Ђорђе, ч. пр., Јанкулов Боровоје, ч. пр. из Краљева, Рожков Иван, т. д. — За канцеларијске послове у секцији: Недучин Радован, ч. пр., Шостак Лав, т. д. и Путник Борисав, к. п. г. — За развијање полигоне мреже у Новом Саду: Кефер Јосип, кат. геом. из Одељења.

Катастарска секција за премер Цриквенице у Цриквеници

Мелех Тома, к. п. г., Јеличић Јосип, т. д., Марковић Јован, ч. пр. и Кепчија Бранко, т. д.

Катастарском отсеку за Катастарске управе, излагање азбучних регистара и израду Катастарског операта:

Размовић Ђирило, к. п. г. из Кат. сек. Крушевац, Лишка Димитрије, к. г., из Кат. сек. Крушевац, Илић Благоје, к. п. г. из Кат. сек. Алексинац, Задник Љубан, к. п. г. из Кат. сек. Александровац, Јеремић Бошко, к. п. г. из Кат. сек. Књажевац, Аџић Мирко, к. п. г. из Кат. сек. Вучитрн, Пантић Драгослав, к. п. г. из Кат. сек. Алексинац, Хаџи Јусуфовић Јусуф, к. г. из Кат. сек. Вучитрн, Димитријевић Душан, к. п. г. из Кат. сек. Алексинац, Миловановић Драгољуб, к. геом. из Кат. сек. Александровац, Наумов Михаило, к. п. г. из Кат. сек. Бољевац, Јарц Херман, к. геом. из Кат. сек. Крушевац, Хаџи Антоновић Михаило, к. геом. из Кат. сек. Суботица, Рукавина Петар, к. п. г. из Кат. сек. Суботица, Бешлић Акиф, к. п. г. из Кат. сек. Књажевац, Фењац Милан, к. п. г. из Кат. сек. Књажевац, Милован Миховил, к. п. г. из Кат. сек. Крушевац, Бранковић Миодраг, к. п. г. из Кат. сек. Сврљиг, Тодоровић Манојло, к. п. г. из Кат. сек. Алексинац, Хавала Мустафа, к. п. г. из Кат. сек. Краљево, Бутковић Никола, к. п. г. из Кат. сек. Прокупље (добр.), Поднар Андрија, к. геом. из Кат. сек. Алексинац, Терзић Витомир, к. п. г. из Кат. сек. Краљево, Паштар Веселин, к. геом. из Кат. сек. Краљево, Ђирић Ђура, к. п. г. из Кат. сек. Крушевац, Пламенац Божо, к. геом. из Кат. сек. Бољевац, Пешаљ Милинко, к. п. г. из Кат. сек. Бољевац, Довган Вјекослав, к. геом. из Кат. сек. Куршумлија, Микулчић Драгутин, к. геом. из Кат. сек. Зајечар, Крлежа Иван, к. п. г. из Кат. сек. Зајечар, Главић Лука, ч. пр. из Кат. сек. Зајечар, Тонса Милојко, ч. пр. из Кат. сек. Ниш, Бућан Анте, к. п. г. из Кат. сек. Књажевац, Прохинар Адолф, к. п. г. из Кат. сек. Александровац, Токмаковић Хилмија, к. п. г. из Кат. сек. Крушевац, Ајвазовић Михаило, к. п. г. из Кат. сек. Крушевац, Хаџи Маневић Развигор, ч. пр. из Кат. сек. Александровац, Крстић Добровоје, к. геом. Соко Бања, Богдановић Милутин, к. п. г. из Кат. сек. Зајечар, Посовац И. Мијо, ч. пр., Расингер Емил, к. п. г., Цибиц Милан, к. п. г., Мерцина Душан, к. п. г., Зечевић Василије, к. п. г., Терзић Хусеин, к. геом., Ученик Рафаел, к. п. г., Дружетић Јосип, ч. пр., Грујић Александар, ч. пр., Црнобрња Радивоје, к. п. г., Танасковић Никола, к. г.

ИЗ ЗАДРУГЕ ГЕОМЕТАРА ЗА ШТЕДЊУ И КРЕДИТ

На заједничкој седници Управног и Надзорног одбора одржаној 31 марта 1940 г. по предлогу претседника Надзорног одбора, а у циљу растерећења претседника Управног одбора раздвојене су извесне функције међу чланове Управног и Надзорног одбора. У ту сврху одређен је као референт за давање зајмова и за судске и админист. забране Лука Радић. Референт за старање о посмртном фонду и додељивање помоћи Лука Јагер. Референт за подизање задружног дома инг. Илија Живковић. Рефе-

рент за обавештења о стању задруге и за публикације Милован Миловановић. Скреће се пажња задругарима, да се у будуће за све пословне одnose који их интересују у задрузи, било подизање зајмова, стављање забрана, молбе за помоћ итд. обраћају надлежним референтима (адреса: Задрузи геом. за шт. и кредит референту за, Бранкова ул. 25/IV), јер предмет у сваком случају мора доћи у руке одређеном референту, који ће га са образложењем поднети Управном одбору на решавање.

На истој седници донете су:

Измене и допуне у Пословнику о давању меничних зајмова од 16 јула 1939

На основу чл. 16 Задружних Правила, Управни и Надзорни одбор Задруге геометара за штедњу и кредит, на својој заједничкој седници од 31 марта 1940 решили су:

I

Да се код чл. Пословника о давању зајмова од 16 јула 1939 дода нова тачка а која ће гласити:

Сваки задругар може добити зајам у висини својих удела, а највише 2000 динара ако има уплаћене пуне уделе, а да **одмах не удејствује административну забрану**. При пријему зајма сваки се задругар обавезује да ће зајам вратити у једнаким месечним ратама у року од 12 месеци и приложиће молбу за административну забрану, коју ће Задруга користити у случају да задругар не буде редовно отплаћивао дуг. Забрана ће бити удејствована после три неотплаћене једномесечне рате т. ј. дуг мора бити отплаћен најдаље за 15 месеци.

Кamate ће се наплатити унапред за 8 месеци, а при полагању последње рате извршиће се дефинитивни обрачун.

II

Да се на крају чл. 9 Пословника о давању зајмова дода нов став који ће гласити:

Чланови Задруге који су дневничари, а желе да добију зајам већи од 2000 динара у случају да не могу удовољити одредбама тачке 9 Пословника могу добити зајам под условом да сами удејствују судску забрану на своју плату, с тим, да немају већ неку другу забрану на плату.

*

На заједн. седн. Управног и Надзорног одбора од 6 априла 1940 г. решено је: „Да се у смислу чл. 22 Пословника о давању зајмова, као обнова доспелог старог зајма сматра уплата камата по доспелој меници и од тога дана да се на такве зајмове, ако су били приликом узимања мањи од 5000 дин. наплаћује 8% интереса.

На све оне овако обновљене зајмове пре доношења данашње одлуке примениће се каматна стопа од 8% и то од дана 1 маја 1940 г.“

На истој седници решено је: „Кamate за новац наплаћен путем административних забрана наплатиће се за 1 (један) месец више, јер је толико времена просечно потребно док се тај новац подиже из депозита Гл. државне благајне“.

Не познавајући ове појединости, као што су: „шта се сматра обнова зајма“ или „колико је времена потребно да новац наплаћен путем адм. забране доспе из депозита Гл. држ. благајне у задружну благајну — неки задругари обрачунавајући плаћене камате на своје зајмове приликом ликвидације дошли су до погрешних закључака да им је наплаћено камата више него што је требало.

У неколико случајева где су се дужници жалили на обрачун, приликом контролisaња испоставило се да је обрачун у благајни био исправан. Али, пошто задруга није у материјалној могућности да повећа број особља и послове око обрачунавања камата врши једно лице, па се може и подвући грешка и може да се догоди да коначни обрачун не испадне тачан т. ј. да се збиља и наплати више или мање камата, ради тога нека сваки задругар врши упоређења (јер сваки задругар знаде колики му је зајам, зна и каматну стопу, као и време и начин како врши отплату дуга), па ако нађе грешку у обрачуну треба то да достави дописном кар-

том референту за обавештења и публикације, који ће по дужности случај извидити и контролисати.

Овакав начин рада у интересу је како дужника, тако и целе задруге. Дужници ће бити сигурни да су платили на своје зајмове само онолико камата, колико је то задружним правилима и пословником о дав. зајмова предвиђено, а задруга ће бити заштићена од разних злонамерних клевета, којима је била извргнута ради погрешног обавештења појединаца.

*

У априлу месецу (од 1 до 23 апр.) издато је зајмова 42.000 динара. У задружној благајни на расположење члановима 23 априла налази се још 375.000 дин.

М. М.

В Е С Т И

Измена и допуна члана 70 и 193 Катастарског правилника VII део II одељак Бр. 7271/V од 14 марта 1940 год.
(„Службене новине“ бр. 66-XII од 21 марта 1940)

Министар финансија донео је под горњим бројем и датумом следећу одлуку:

У примењивању члана 70 и 193 Катастарског правилника VII део II одељак у пракси се је показао тај недостатак што се тиме стварала сувишна преписка у поступку око исправљања опажених грешака у деобним плановима и елаборатима овлашћених лица,

У интересу експедитивности је да се поступак око уклањања поменутих грешака обави најкраћим путем између катастарске власти и творца плана, што је у складу и са §-ом 54 тач. 1) Правилника за вођење земљишних књига од 17 фебруара 1931.

Стога на основу члана 70 закона о катастру земљишта решавам:

1) Да се последњи став члана 70 Катастарског правилника VII део II одељак измени и допуни те да гласи:

„Оверу оваквих планова морају катастарске власти ускратити у сваком поједином случају те планове и елаборат најкраћим путем у року од највише три дана по извршеном прегледу вратити творцу плана са примедбама и тражити да он у најкраћем могућем року заврши све потребне исправке и планове са елаборатом врати непосредно надлежној катастарској власти (види члан 193 овог правилника)“.

2) Да се последњи став члана 193 Катастарског правилника VII део II одељак измени и допуни те да гласи:

„Прегледани и одобрени планови морају се у року од три дана вратити ономе земљишно-књижном суду који их је на преглед доставио или преко поште послао. Са плановима и елаборатима код којих су опажене грешке и недостатци

поступиће се по прописима последњег става члана 70 овог правилника“.

Наређујем Одељењу катастра и државних добара подручног ми Министарства да изврши ово решење.

Полагање геометарског испита за Консационе радове

Геометар Куртовић Јосип, овлашћени цивилни геометар из Вуковара **полагао** је од 15—19 априла 1940 године у Министрству фин. Одељењу Катастра и државних добара **стручни геометарски испит ради овлашћења за вршење техничких радова код комасације земљишта** по уредби 1100/V 1932 године, и положио је испит за исти. Г. Куртовић је дипломирао на геомет. отсеку државне средње техничке школе у Загребу 1930 године. Честитамо.

ПРЕМЕШТАЈИ

На основу § 99 тач. 1 и § 103 тач. 1 закона о чиновницима Краљевски Намесници преместили су: у Кат. управу у Свилајнцу **Савић Десимир**; у Кат. упр. у Неготину **Анђелић Слобоцан**; у Кат. упр. у Ћуприји **Швајгер Антон**; у Кат. управу у Тетову **Пинчић Чедомир** и у Кат. упр. у Бихаћу **Леви Морица**, катастарске геометре сеоме положајне групе Министарства финансије — Одељење катастра и државних добара, — све по потреби службе у Кат. упр. у Високом **Жеровник Драгутина**, вишег катастарског инспектора пете положајне групе Катастарске управе у Сарајеву. — по потреби службе.

На основу § 99 тач. 1, 2 и § 103 тач. 1 Закона о чиновницима Министар финансија преместио је:

Катастарске геометре осме положајне групе Министарства финансија — Одељење катастра и државних добара и то: **Стојановић Ненада**, у Катаст. управу

у Крупњу; Дилберовић Асима, у Кат. управу у Високом; Трхуљ Османа, у Кат. управу у Зворнику; Папић Миленка, у Катаст. управу у Мионици; Стојковић Живојина, у Кат. управу у Лозници; Ђурановић Михајла, у Катаст. управу у Ужицу; Ђулић Сејда, Катаст. управу у Кладњу; Пушић Боривоја, у Кат. управу у Мионици (Зуковић Методија, у Кат. управу у Чачку; Богдановић Марка, у Кат. управу у Чачку; Папо Аврама, у Кат. управу у Јабучковцу; Аранђеловић Драгољуба, у Кат. управу у Деспотовцу; Поповић Божицара, у Кат. управу у Петровцу н/Мл.; Милијић Ставру, у Кат. управу у Парачину; Виларевић Атанасије, у Кат. управу у Варвариву; Андрлон Људевита, у Кат. управу у Жагубици; Војовић Јеремију, у Кат. управу у Тузли; Реџић Назифа, у Кат. управу у Д. Милановцу; Петров Владимир, у Кат. управу у В. Орашју; Шуковић Петка, у Кат. управу у Г. Милановцу; Томовић Николу, у Кат. управу у Н. Саду; Матвејчић Александра, у Кат. управу у Аранђеловцу, Мијовић Драгутина, у Кат. управу у Бач. Паланку; Маринковић Саву, у Кат. управу у Београду. Фридман Арнолда, у Катаст. управу у Сенти; Шилић Ивана, у Кат. управу у Шибенику; Сосу Мила, у Кат. управу у Љубушком; Микулчић Драгутина, у Кат. управу у Книну; Бандевић Наума, у Кат. управу у Битољу; Чучковић Тодора, у Кат. управу у Прилепу; Костић Сретена, у Кат. управу у Битољу; Шоповић Тому, у Кат. управу у Струмици; Пинтер Алберта, у Кат. управу у М. Собоци; Голић Борислава, у Кат. упр. у Карловцу; Марић Фрању, у Кат. упр. у Сл. Броду; Руди Николу, у Кат. упр. у Свилајцу, све по потреби службе. Јарц Хермана, у Кат. управу у Логатцу, по молби.

Катастарске помоћне геометре девете положајне групе и то: Петровић Драгомира, у Кат. управу у Кучеву; Милановић Живојина, у Катаст. управу у Петровцу на Мл.; Рашовић Благоту, у Кат. управу у Неготану; Лабовић Мила, у Кат. управу у Неготину; Петковић Борђа, у Кат. управу у Парачину; Станић Милинка, у Кат. упр. у Богатињу; Костић Ранка, у Кат. управу у Тузли; Константиновић Светислава, у Кат. управу у Високом; Јевтић Дејана, у Кат. управу у Ужицу; Златичанин Новака, у Кат. управу у Чајетини; Мишић Јована, у Кат. управу у Ваљево; Лучић Блашка, у Кат. управу у Ивањици; Трифковић Доброслава, у Кат. упр. у Тузли; Гаћешу Слава, у Кат. управу у Пожежи уж.; Нешић Светислава, у Кат. управу у В. Орашју; Милошевић Божицара, у Кат. управу у Петровграду;

Свиларов Милораде, у Кат. управу у Младеновцу; Милосављевић Милана, у Кат. управу у Младеновцу; Минић Будимира, у Кат. управу у См. Паланци; Тунтевић Борисава, у Кат. управу у Крагујевцу; Вујовић Миленка, у Кат. управу у Г. Милановцу; Келшин Драгутина, у Кат. управу у Ср. Митровици; Јевремовић Стевана, у Кат. управу у Н. Саду; Путник Борислава, у Катаст. управу у Суботици; Павловић Милана, у Кат. управу у Тетову; Травдафиловић Михајла, у Кат. управу у Охриду; Аксентијевић Слободана, у Кат. упр. у Скопљу; Димитријевић Бранка, у Кат. управу у Тетову; Чавић Стојана, Кат. управу у Бос. Новом; Бујић Гојка, у Кат. управу у Приједору; Боројевић Дојчина, у Кат. управу у Бос. Градишки; Нурикић Халиса, у Кат. управу у Дервенту; Бешлић Акифа, у Кат. управу у Мркоњић Граду; Димитријевић Гаврила, у Кат. управу у Пећи; Саболић Ивана, у Кат. управу у Нашицама; Сивић Фрању, у Кат. управу у Слав. Броду; Шермет Петра, у Кат. управу у Винковцима; Турковић Фрању, у Кат. управу у Винковцима; Златић Милована, у Кат. управу у Нашицама; Андришић Хрвоја, у Кат. управу у Нашицама; Слободу Густава, у Кат. управу у Вировитици; Тонхајзер Јосипа, у Кат. управу у Глини; Пашкван Антона, у Кат. управу у Супетру; Гело Стјепана, у Кат. управу у Биограду н.м.; Франовић Рихарда, у Кат. упр. у Корчули; Крлежу Ивана, у Кат. управу на Хвару; Ајвазовић Михајла, у Кат. упр. на Хвару; Бућан Анту, у Финансијску дирекцију у Сплиту; Хамзић Хивзију, у Кат. управу у Тузли и Пешаљ Миленка, у Кат. управу у Неготину Крај., све по потреби службе; Задник Љубана, у Кат. управу у Кршком по молби.

У Кат. управу у Преку Тонсу Милојка, чиновничког приправника од десете положајне групе Министарства финансија — Одељење катастра и државних добара, — по потреби службе.

У Катаст. управу у Копривници Луцу Фрању, катастарског геометра осме положајне групе Кат. управе у Н. Саду, — по потреби службе.

У Кат. управу у Неготину Диклић Лазара, архивара осме положајне групе Кат. управе у Новој Градишки, — по потреби службе.

У Кат. управу у Илоку Тустанић П. Ивана, катастарског помоћног геометра девете положајне групе Кат. управе у Копривници, — по потреби службе.

У Кат. управу у Новом Саду Миколаци Илију, катастарског геометра осме положајне групе Министарства финансија — Одељење катастра и државних добара, — по молби.

У Кат. управу у Власеници **Бобар Неману**, катастарског помоћног геометра девете положајне групе Министарства финансија — Одељење катастра и државних добара, — по потреби службе.

У Кат. управу у Аранђеловцу **Рупар Борђа**, чиновничког приправника од X положајне групе Кат. управе у Сремским Карловцима, — по потреби службе.

У Министарству финансија Одељење катастра и државних добара — **Беадер Владимира**, катастарског геометра осме положајне групе Кат. управе у Вараждину, — по молби на рад код Кат. секције у Прокупљу за срез прокупачки.

У Кат. управу у Свилајци **Јовановић Милоша**, помоћног архивара десете положајне групе Кат. управе у Ђуприји, — по потреби службе.

У Кат. управу у Бос. Крупи **Делкић Шефкију**, катастарског помоћника геометра девете положајне групе Кат. упр. у Прњавору.

У Кат. управу у Чејничу **Цакелић Љубимира**, катастарског помоћног геометра девете положајне групе Кат. упр. у Прњавору.

У Дринску финансиску дирекцију у Сарајеву **Грђић Сретомира**, катастарског геометра осме положајне групе Кат. упр. у Чејничу, — све по потреби службе.

УКИДАЊЕ ПАУШАЛНОГ СИСТЕМА НА НОВОМ КАТАСТАРСКОМ ПРЕМЕРУ

Решењем Господина Министра финансија бр 10546 V од 30 марта 1940 год. и сагласном одлуком Главне контроле бр. 42551 од 3 априла 1940 год. укинуте су одредбе Правилника о додатку за теренски рад бр. 9810/V од 1 априла 1932 год. са свим његовим изменама и допунама за особље новог катастарског премера триангулације и нивелмана почев од 1 априла 1940 год. Особље дет. премера триангулац је и нивелмана примаће дневнице за време теренских радова по одредбама уредбе бр. 84600/1 од 12 децем-

бра 1931 год. односно по Правилнику о теренском раду техничких чиновника и службеника Одељења катастра и државних добара Министарства финансија и подређених му установа, као и отсека за катастар и државна добра при финансиским дирекцијама, те подручних им катастарских управа од 7 децембра 1938 г. бр. 45000/V.

Обрачун и исплата другог дела теренског додатка за радове обављене у 1939/40 год., као и наплата трошкова за евентуалне исправке извршиће се по одредбама Правилника бр. 9810/V-32.

О предњем се извештава секција ради знања и саопштења свима службеницима.

ИЗ ГЛАВНЕ УПРАВЕ

Главна управа Удружења геометара и геодегта након Гл. годишње скупштине посетила је на дан 14-IV-1940 год. Начелника Одељења катастра и државних добара г. д-р Краља и предала му резолуцију донесену на Главној годишњој скупштини у Бањој Луци образложивши му сваку тачку појединачно, молећи да изволи исту узети у поступак и донети сходна решења по свим питањима резолуције.

Начелник, г. д-р Краљ пажљиво је саслушао излагање чланова Гл. управе, претресајући све тачке резолуције редом и изволио је уверити чланове Гл. управе да ће настојати да свим питањима резолуције изиђе у сусрет.

*

Моле се све секције, да доставе тачне спискове својих чланова са тачним адресама ради слања Гласника члановима, као и све промене које у току године наступе. Истовремено скрећемо пажњу и секцијама и свим члановима Удружења да сву пошту шаљу на адресу Гл. Управе, улица Браће Јовановића 16/1, а такође да је адреса кол. Милачића за време теренске сезоне: Секција за триангулацију Петровград.

Власник за главну управу: Радић Лука, Ломина 41.

Одговорни уредник: Милачић Димитрије — Мајке Јевросиме 48

Штампарииа „Светлост“, М. Вајзер — Београд. Алм. Гепрата 103. Тел. 29-729